موضوعي

(يعنى دَځانه جوړ شوى)

حَدِيثُونَه

تاليف

الشيخ ابو محمدٌ امين الله البشاورى حفظه الله

مكتبهٔ محمديه

تمام حقوق محفوظ دی

كتاب

موضوعی (یعنی دَ ځانه جوړ شوی)

حدیثونه

تاليف

ابو محمد امین الله حفظه الله

اضافه

ابو سلمان حضرت محمد حفظه الله

تاريخ طباعت

۲۰۱۰/۳/۱۱ ربیع الاول ۱٤۳۱هـ

ناشر

مكتبه محمديه

بیرون گنج گیټ منګل مارکیټ پیښور

0301 8828402

ولی الله

مُقَدِّمَة

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ الْاَمِیْنِ وَعَلٰی آلِهٖ وَاَتْبَاعِهِ الْمُؤْمِنِیْنَ.

امابعد : نبی کریم ﷺ باندے دروغ جوړول ډیر لوئی جُرم او عظیمه ګناه ده۔ په دے باره کښ زهٔ یو څوحدیثونه لیکم، چه په نبی ﷺ څوك دروغ جوړ کړی، نو دهغه څومره عذاب دے۔

۱- حدیث ابی هریرة رضی الله عنه الذی اخرجه الشیخان وغیرهما عن النبی ﷺ:

مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّداً فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

ترجمه : نبی ﷺ فرمائی : چاچه په ما قصدًا دروغ جوړ کړل ، نو اور کښ دے ځان له ځائ جوړ کړی۔

دا حدیث متواتر دے د عشره مبشرهؓ نه نقل دے داسے

حدیث به چرته ونه مومئ چه عشره مبشره ؤ په اتفاق سره نقل کړے وی۔ سیوا ددے حدیث نه۔ بلکه دا حدیث تقریباً ابن جوزیؒ په یوشپیتو(٦١) سندونو سره اوپه بل کتاب کښ په اته نوی (٩٨) طرقو سره نقل کړے دے ۔

اوملاعلی قاریؒ دابو هریره،انس ،مغیره بن شعبه، ابن الزبیر، سلمه بن الاکوع، ابن عمر، ابن مسعود، ابو قتاده، ابو سعید الخدری، ابوبکر،عمر، عثمان رضی الله عنهم او د نوروګنړو صحابه ؤ نه په مختلفو الفاظو سره نقل کړے دے ۔ په دے حدیث کښ ډیر زجر او رټنه ده۔ تردے چه علماؤ لیکلی دی چه په کبیره ګناه سره سړے نه کافر کیږی، مګر څوك چه په رسول الله ﷺ دروغ جوړوی، نو هغه کافر دے ۔

او دا حدیث نبی علیه السلام په هغه وخت کښ وئیلے وؤ، چه یو سړے وؤ، د مدینے والو کورته ورغے، او دائے اووئیل چه ماته نبی علیه السلام حکم کړے دے چه زه چرته شپه کوم نو زما خوښه ده۔ اودے په اصل کښ په یوه ښځه عاشق شوے وو، نو هغه خلقو رسول الله ﷺ ته خبرورکړو۔ نو نبی علیه السلام ورپسے ابوبکر اوعمر

رضی الله عنهما اولیږل، اودا ئے ورته اوفرمایل : که چرته ژوندے مو اوموندلو نووے سیزئ په اور باندے، لیکن هغه سړے دشپے راوتے وؤ۔ اویو غټ مار چیچلے وؤ۔ اومردار شوے وو، اونبی ﷺ مخکښ دا فرمایلی وؤ چه شاید ستاسے دَ ورتلو نه مخکښ به الله تعالی هلاك کړے وی، بیائے دا حدیث وفرمایلو، کوم چه مخکښ بیان شو۔

۲- امام نوویؒ په شرح د مسلم کښ وائی چه د موضوعی حدیث روایت حرام دے ۔

لیکن دا خبره یاد ساتل پکاردی، چه دا موضوعی حدیثونه چاجوړ کړی دی، نودا یو څو ډلے دی۔

(۱) اوله ډله زندیقان :

چه مقصد ئے دین ورانول او ختمول وؤ۔ لیکن علمائے کرامو دصحیحو اوغلطو چنړول شروع کړل۔لکه ابن عساکرؒ راوړی دی چه یو زندیق هارون الرشید ته راوستلے شو،نو هغهٔ حکم اوکړو چه مردارئے کړئ ۔ نو هغه وئیلے : ماخو څلورزره حدیثونه دځانه جوړ کړی دی۔ حرام مے پکښ حلال کړی دی ، او حلال مے حرام کړی دی، نو هغے سره به څه کوے ! نو هارون الرشید ووېل، چه عبد الله بن

مبارکؒ او ابن اسحاق الغواریؒ تا ته نهٔ دی معلوم، چانړ به ئے کړی او یو یو حرف به ئے را اوباسی ۔

دویمه ډله قصاصین (قیصه گو واعظان) :

دا قصه گو مقررین دځانه حدیث جوړوی او خلق به دهوکه کوی لکه وائی چه یوه ورځ اعمشؒ بصرے ته لاړو نویو قصه گوئے ولیده ، چه خلق ترے راتاؤ شوی دی۔ نودے ورغے ، اومخکښ ئے کیناستو ، او دَ ترخ ویخته ویستل ئے شروع کړل، نو قصه گو ورته وویل چه اے بے ادبه دلته دَ دین خبره کیږی اوته د ترخ نه ویخته وباسے نو هغه ورته وویل چه زه سنت کارکوم، اوته بدعت کوے، نوزهٔ ستانه ښه کارکوم۔

دریمه ډله : متصوفه (صوفیان، پیران)

صوفیان (پیران مریدان) وائی : په ترغیب اوترهیب کښ د ځانه حدیث جوړول ښه دی ۔ ځکه چه دا دروغ د رسول الله ﷺ دپاره دی۔ چه خلق دین ته راشی اوپه رسول الله ﷺ دروغ نهٔ دی لکه دَ یو کس نه تپوس اوشو چه داولے جوړوے ؟ هغه وویل چه ماخلق ولیدل ، چه نورکتابونوسره به ئے مینه کوله۔ نوما د قرآن د ترغیب

دپاره ډیر حدیثونه جوړکړل۔ لیکن داخبره ډیره دجهل ده۔ ځکه چه د رسول الله ﷺ صحیح اقوال او احادیث شته، نودځانه خبره څه له جوړوے۔

څلورمه ډله : شیعه گان :

هغوی د علیؓ په باره کښ او یازره احادیث جوړکړی دی ۔ او دَ اهل بیتو په باره کښ ئے هم ډیرے خبرے جوړے کړی دی ۔

پنځمه ډله : مبتدعین او معتزله :

بعض مبتدعینو او معتزله خلقو دخپلوبدو عقائدو دپاره منکرت او دروغژن رایتونه جوړکړی دی۔د موضوعی احادیثو مثال داسے دے لکه دغوشیانو دپاسه د سرو اوبه اولگوے ، نو هغه زرگر پیژنی۔ دارنگ علمائے محدثین دغسے غلط روایتونه پیژنی ، او په خپلو کتابونو کښ ئے دَ نشاندهئ د پاره لیکلی دی ۔ ځکه چه دهرے یوے فتنے د پاره الله جل شانه نیکان پیداکوی چه دهغے ردکوی ، او صحیح دین خلقوته رسوی ۔ دوی ته په حدیث کښ غرباء ویلے شوی دی ۔ الله رب العزت نه دعاکوم چه ما اوزما استاذان او دوستان په دے قسم خلقوکښ

شمارکړی۔ آمین !

شپږمه ډله :

بعض اهل سنت چه هغه ناپوهه دی ،د شیعه ګانو په ردکښې د ابوبکرؓ اوعمرؓ په فضیلت کښې ئې حدیثونه جوړکړی دی ، لیکن صحیح روایتونه د هغه حضراتو په باره کښې ډیر دی۔ نوموضوعی روایتونوته هیڅ حاجت نشته ۔

اوومه ډله : متعصبین :

بعض متعصبینو دَ خپل مذهب دَ نصرت او تائید دپاره احادیث جوړ کړی دی ۔ ځکه چه دمذهب تعصب سړے دحق دین نه اړوی ۔ اولاً دده په ذهن کښې یوه غلطه خبره ناسته وی ۔ نوکه ته ورته قرآن، حدیث ، قول د صحابه کرامو پیش کوے ، نو هغه ئې نۀ قبلوی۔ او غلط دلیلونه جوړوی، او د خپل مذهب نصرت کوی ۔ انابت والا ډیر کم دی ۔ الا ماشاء الله۔

اتمه ډله :

بعض خلقو د بادشاه دنزدیکت دپاره د هغه د خوښے حدیثونه جوړکړی دی۔

نهمه ډله :

هغه کره خلق چه اول په حدیث ښه پوهه ؤ، لیکن چه بوډاګان شو، نوقوت حافظه ئې خرابه شوه نوغلط روایتونه دهغوی د خلے نه بے اختیاره اووتل۔

لسمه ډله :

بعض هغه ؤچه خطاء حدیثونه ئې اول نقل کړل، بیاپوهه شو چه ما خوغلط روایت پیش کړو۔ نو د شرم د وجهے نه ئې ځان غلے که ۔

یوولسمه ډله :

هغه خلق چه په کتاب کښې به ئې حدیث لیکل، بیا به ترے کتاب ورك شو، نوپه یادو به لګیاوؤ، نوخطا به شو۔نوعلمائے کرامو د حدیثونوتتبع اوتلاش شروع کړو۔نوصحیح او حسن او ضعیف اوموضوعی روایتونه ئې یوبل نه جداکړل ۔او په هریوباندے ئې نشاندهی ورکړه۔ لیکن روسته خلق راغلل اوهغه موضوعی روایتونه ئې بغیر د سند نه اوبغیر دحوالے نه په بل کتاب باندے په خپلوکتابونو کښې ذکر کړل۔ نوعامو خلقوته ډیر نقصان ورسیدۀ۔ ځکه هغوئ وائی چه په کتاب کښې لیکلی دی ،

ولے تـه کتاب نـهٔ منـے، دومره معلومول پکاردی چه په هرکتاب کښې څهٔ نه څهٔ خطائی وی بغیر د قرآن کریم نه۔ نوکه چرته د کتاب مسئله د قرآن او صحیح سُنت سره موافق وی، نومنئ ، اوکه نهٔ وی نو په دیوال باندے ئے ولئ، که چرته سړے د هر کتاب خبره منی، نوګمراه به شی۔۔

نو زهٔ وس په مقصد کښې شروع کوم۔

وما توفیقی الا لله علیه توکلت والیه انیب۔

OOOOOO

بسم الله الرحمن الرحيم

١- اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ وَ اِلَيْكَ يَرْجِعُ السَّلَامُ فَحَيِّنَا رَبَّنَا بِالسَّلَامِ وَاَدْخِلْنَا دَارَكَ دَارَالسَّلَامِ.

ترجمه : یاالله تـه سلام ئے ، اوستانه سلامتیا ده، اوتا ته سلام راګرزی، پس دَ سلام (بخشش) اوډالئ مونږ ته هم راکړه، اومونږ خپل کوردَ سلامتیا ته بوزه۔

تشریح : دا حدیث موضوعی یعنی دَ ځانه جوړ شوے دے، د حدیثو په یو کتاب کښې هم نشته بلکه ملاعلی قاریؒ وائی چه ددے هیڅ اصل نشته، او بعض قصه ګوجوړ کړے دے ۔ اوصحیح حدیث داسے دے :

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ .(متفق علیه).

٢- د اوداسهٔ دَ هراندام وینځلو په وخت ذکرکول :

لکه په وخت د مضمضه کښې :

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّىْ عَلىٰ ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ
لوستل۔

او دَ استنشاق (يعنى پوزے ته د اوبو اچولو) په وخت كښ اَللّٰهُمَّ اَرِحْنِىْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَلاَ تُرِحْنِىْ رَائِحَةَ النَّارِ، تر آخره پورے ۔ داموضوعى دے۔بلكه په اودس كښ صرف دوه ذكرونه ثابت دى ۔

يو بسم الله ويل په اول د اوداسهٔ كښ دى۔

دويم : د اوداسهٔ په آخر كښ :

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَاشَرِيْكَ لَهُ وَأَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ.

اوبله : سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوْبُ اِلَيْكَ .

(بخارى، مسلم) او دَ ترمذى په روايت كښ ورسره :

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِىْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِىْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ .

هم شته۔

٣- مَنْ قَضٰى صَلٰوةً مِنَ الْفَرَائِضِ فِىْ آخِرِ جُمْعَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ كَانَ ذٰلِكَ جَابِراً لِكُلِّ صَلٰوةٍ فَائِتَةٍ فِىْ عُمُرِهِ اِلٰى سَبْعِيْنَ سَنَةٍ :

بَاطِلٌ قَطْعاً لِاَنَّهُ مُنَاقِضٌ لِلْاِجْمَاعِ .

ترجمه : نبى ﷺ فرمائى : چاچه يو فرض مونځ قضا اوګرزولو په آخره جُمعه د روژے د ميا شتے ، نودهٔ ته به دَ اويا كالو مونځونه معاف شى۔

دا حديث باطل او دروغ دى اوسو چه د روغ دى ، ځكه چه داجماع نه خلاف دے ۔

تشريح : ددے زمانے بعض مشركانو اوبدعتيانو مُلايانو دَ خپلے خيټے او دمال د حصول دپاره ډيرے وسيلے او ذريعے جوړے كړى دى ۔ځكه چه دوى خوغلا ، جوارى اوسودونه ښكاره نشى كولے۔ نودَ خلقو دپاره ئے بدعات ايجاد كړل ۔ لكه قضاء عمرى شوه، دريشتمه شوه، اسقاط شو۔ او دځانه حديثونه ئے دے دپاره جوړ كړى دى اوخلق ګمراه كوى ۔

٤- دَ اذان نه روسته خلق داسے دعا وايى :

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيْعَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا الَّذِىْ وَعَدْتَّهُ وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ.

ترجمه : ياالله ته ددے كامل دعوت او دَ اودريدونكى

مانځه رب ئے ! ورکړے نبی ﷺ ته وسیله او غوره والے (وسیله جنت کښې یو ځائے دے) او اوچته درجه ۔ او اوولیږے دے مقام محمود ته چه تا ورسره وعده کړے ده، او دَ هغهٔ سفارش زمونږ روزی کړے په ورځ د قیامت ته دخپلے وعدے نه خلاف نکوے ۔

تشریح : دا قسم الفاظ په حدیث کښې نشته یعنی (وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيْعَةَ) پکښې نشته ۔ او :

وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

هم پکښې نشته۔

بلکه صحیح دعاء داسے ده :

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا الَّذِىْ وَعَدْتَّهُ وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

(بخاری مسلم)

او بیهقی کښې [اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ] ورسره زیاتی دے۔ لیکن شیخ البانیؒ ددے په باره کښې فرمائی چه دا زیاتی جمله شاذ ده۔ [ارواء الغلیل : ۱/۲٦۰]

نبی ﷺ چه کوم ذکرونه خودلی دی ، په هغے کښې

زیادت او نقصان جائز نهٔ دے ، بلکه بدعت دے ۔

او په بنی اسرائیلو باندے الله تعالی په همٰدے وجه عذاب نازل کړے وو۔

۵ - عَنْ اَبِىْ بَكْرِ الصِّدِّيْقِ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِىِّ ﷺ مَنْ مَسَحَ الْعَيْنَيْنِ بِبَاطِنِ اَنْمُلَتَىِ السَّبَّابَتَيْنِ عِنْدَ قَوْلِ الْمُؤَذِّنِ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ حَلَّتْ عَلَيْهِ شَفَاعَتِىْ . لَا يَصِحُّ.

ترجمه : ابوبکرؓ فرمائی چه نبی کریم ﷺ فرمایلی دی چه چا دَ مسواکئ گوتے سرونه په سترگو راخکل په وخت د اذان کښې چه کله مؤذن اشهد ان محمدا رسول الله ته ورسیږی نو زما سفارش دهٔ له حلال شو۔

دا حدیث صحیح نه دے ۔ بلکه دا چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔

تشریح : بعض خلق ځان ته مُحِبّان رسول وائی ۔ دَ هغه دَ سُنتو اتباع پکښې نهٔ وی ۔ لیکن څه بدعات او رسمونه به ئے ایجاد کړی وی ، کچرته ته هغه ونکړے، نو تا ته قِسما قِسم نومونه گدی۔ اوحال دا دے چه هغه چرته په حدیث کښې نهٔ وی ثابت ۔ دا طریقه حدیثونو کښې نشته وگورئ احادیث۔

٦- لَوْ اَحْسَنَ اَحَدُكُمْ ظَنَّهُ بِحَجَرٍ لَنَفَعَهُ اللّٰهُ بِهِ.

لَا اَصْلَ لَهُ .

ترجمه : كه يو كس ستا سے نه په كانړى گمان ښه وكه ، هم الله ده لره په هغے فائده وركړى۔

دا حديث بے اصله دے ۔

تشريح : دا قسم احاديث مشركانو چه دكا نړو نه دكيدو يقين لرى هغوى جوړ كړى دى ۔تولو محدثينو په دے قسم احاديثو د باطل او موضوعى حكم لگولے دے ۔ قبرونه ،كانړى، جهنډے هيڅ نشى كولے۔ قرآن اوصحيح احاديثو په دے پوره تفصيل كړے دے۔

حافظ ابن تيميہؒ، حافظ ابن حجرؒ او علامه شوكانىؒ دے حديث ته منكرت وئيلى دى۔

(المصنوع فى معرفة الحديث الموضوع ص : ١٤٧).

دا حديث قبر پرستو او هغه خلقو جوړ كړے دے چه هغوئ دَ توحيد دَ عقيدے دشمنان دى۔ او په اسلام كښ دَ كانړو او بوتو عبادت خورول غواړى۔ دَ داسے قِسم مشركانو سخته مقابله پكار ده۔

٧- مَا مِنْ لَيْلَةٍ اِلَّا يُنَادِىْ مُنَادٍ : اَهْلَ الْقُبُوْرِ مَنْ تَغْبِطُوْنَ؟

فَيَقُوْلُوْنَ اَهْلَ الْمَسَاجِدِ .

لَمْ يُوْجَدْ لَهُ اَصْلٌ .

ترجمه : نشته يوه شپه مگر يو آواز كونكے آواز كوى چه اے قبرونو والو ! تاسو دَ چا په حال پسخيږئ (اوغبطه كوئ) نو هغوى جواب وركوى چه جومات كښ ناستو خلقو سره ، ترآخره پورے۔

ددے حديث هيڅ اصل نشته ۔

تشريح : دَ قران كريم نه دا ښكاره معلومه ده چه قبرونو والا آوريدل نشى كولے، نوجواب به څه وركړى، دَ هغوى نهٔ ستر گے شته اونهٔ لاسونه، او نهٔ خپے ۔

بعضِ خلق وائى چه نرچرچنړ او ښځه پيړنى۔ دا سوچه دروغ دى په الله او رسول باندے۔نو مسلمانانو له پكار دى چه دَ داسے غلطو قصونه ځان وساتى۔

٨- اِذَا اَعْيَتْكُمُ الْاُمُوْرُ فَاسْتَعِيْنُوْا بِاَهْلِ الْقُبُوْرِ .

ترجمه : كله چه ستاسے څه كاربندشى، نو دَ قبرونو والو نه مدد غواړئ۔

تشريح : ددے حديث هيڅ بنياد نشته، دا كوم منجور اومشرك دَ ځانه جوړكړے دے۔ دا مُسَلم حقيقت دے چه

امداد به صرف اوصرف دَ الله تعالی نه غوښتلے شی۔ اوکه چا دَ بل نه ما فوق الاسباب یعنی چه څه ظاهری سبب نه وی او امداد غواړی، نوقرآن هغهٔ ته په سورة انعام کښ مرتد وائی۔ او په سورة الرعد کښ ورته کافر وائی ۔اوپه سورة احقاف کښ ورته اضل یعنی پوره گمراه وائی۔ هرکله چه قرآن دا اجازت نهٔ ورکوی، نو حدیث څهٔ دَ قرآن نه خلاف وی ؟ دا خبره بالکل غلطه اوبے بنیاده ده۔اوگوره تفسیر روح المعانی بحث د وسیله۔ زهٔ دلته فقط مختصر تنبیه ورکوم۔ تفصیل نکوم ۔

۹ – اَبُوْ حَنِیْفَةَ سِرَاجُ اُمَّتِیْ : مَوْضُوْعٌ بِاتِّفَاقِ الْمُحَدِّثِیْنَ.

ترجمه : امام ابوحنیفهؒ زما دَ اُمت ډیوه او چراغ دے۔ دا حدیث په اتفاق دَ علماؤ سره موضوعی (دَ ځانه جوړ شوے) دے۔

تشریح: داحدیث چرته دَ حدیثو په کتاب کښ نشته۔ مگر په مسند خوارزمی کښ ئے راوړیدے ۔ لیکن دا بعض جاهلانو او متعصبینو مقلدینو دَ خپل امام په مدح کښ جوړکړے دے ۔لکه بعض شوافعو اونورو دَ خپلو امامانو په باره کښ دَ ځانه حدیث جوړکړے دے۔

دویٔ دَ سُنت دومره اتباع نهٔ کوی، لکه چه دَ یو قول په دروغه سره امام صاحب ته نسبت شوے وی، نو دَهغے اتباع ډیره کوی۔

لیکن دومره خبره ده چه په حدیث دَ ترمذی کښ کتاب العلم کښ دَ مدینے منورے دَ یو عالم فضیلت راغلے دے۔ اکثر علماء وائی چه هغه امام مالکؒ دے۔

۱۰ – اِجْتِمَاعُ الْخَضِرِ وَاِلْیَاسُ عَلَیْهِمَا السَّلَامُ فِیْ کُلِّ مَوْسِمِ الْحَجِّ ، لَایَصِحُّ فِیْهِ شَیْئٌ.

ترجمه : خضر او الیاس علیهما السلام په هر کال په موسم دَ حج کښ را جمع کیږی۔

اوپه بل روایت کښ دی چه یوبل لره سرخروی۔

تشریح : دَ علمائے محققینو تحقیق دادے چه دَ خضر علیه السلام دَ ژوند په باره کښ یو حدیث هم نشته۔ ابن جوزیؒ په دے کتاب لیکلے دے۔او ابن القیمؒ په (المنارالمنیف) کښ په دے ډیر دلائل دَ قرآن او سنت او اجماع امت نه پیش کړی دی۔

بعض جاهلان وائی چه هغه دَ اخترپه ورځ دَ خلقو سره ملاویږی۔ او نښه ئے داده چه په غټه گوته کښ ئے هډوکے

نشته ـ اوبعضِ وائی چه الیاس علیه السلام دَ دریابونو په غاړه گرزی۔ اوخضرعلیه السلام په اوچه گرزی۔او دَ خلقو حاجتونه پوره کوی۔دا خبرے سو چه د روغ او باطلے شیطانی قیصے دی۔ که څوك دا قصے کوی۔نو دلیل دے پرے پیش کړی دَ قرآن او سنت نه۔ منکرتو قیصوله هیڅ اعتبار نشته۔

۱۱ – اِذَا صَدَقَتِ الْمَحَبَّةُ سَقَطَتْ شُرُوْطُ الْاَدَبِ.

ترجمه : کله چه سړے په محبت الهی کښ کمال ته اورسیږی ، نودَ آدابو لحاظ بیا ختم شی۔

تشریح : دا حدیث نهٔ دے، بلکه بعضِ صوفیانو وئیلی دی۔ لیکن اکثر پیران اوس په دے عمل کوی۔یعنی مونځ نکوی، روژه نهٔ ساتی، غټ غټ بریتونه ئے پریخی وی۔ کچکول ورسره وی۔زنگه همساورسره وی۔ گلے وړے جامے ئے اغوستے وی۔دا خیال لری چه مونځ او عبادت ته څهٔ حاجت نشته، دا خو دَ مریدانو کاردے۔ که تهٔ ورته څه قرآن حدیث پیش کړے، نو هغه وائی چه تاسے مُلایان په دے طریقت اوحقیقت نهٔ پو هیږئ څکه چه طریقت بیل شے دے اوشریعت بیل شے دے۔

دا قِسم عقیده ساتل ډیر جهالت او ناپو هی ده۔ څکه چه علماء دَ انبیاؤ وارثان دی۔او حقیقت او شریعت یو شے دے۔ جنیدبغدادیؒ او نور صوفیاؤ وئیلی دی چه هر هغه حقیقت چه دَ شریعت نه جداوی نو هغه به زندیقت اوکفر وی ـداسے قِسم پیرانو ډیرزیات خلق گمراه کړل۔

عصمنا الله من کید الشیطن و اغوائه.

۱۲ – اُسْجُدْ لِلْقِرمِ فِیْ زَمَانِهٖ.

ترجمه : سجده کوه مُرشد ته په خپله زمانه کښ۔

تشریح : دا حدیث بالکل غلط او دَ قرآن خلاف دے۔څکه چه سجده یواځے دَ الله جل شانه حق دے که چا قبرته، بُت ته،کانړی ته، وُنے ته، انسان ته سجده وکړه، هغه مشرك او مرتد دے په اتفاق دَ علماؤ سره۔

په حدیث کښ دی چه یو صحابی عرض وکړو اے دَ الله رسوله !مونږ به تاته سجده کوو! نبی کریم ﷺ جواب ورکړو چه سجده صرف الله ته کیږی ـ اوکه بل چاته جائز وے نو مابه دَ خپل امت ښځو ته حکم کړے وے چه خپلو خاوندانو ته سجدے لګوی۔ ماته سجده روسته دَ مرګ نه هم نشته ـ(مشکوة)۔

لیکن نن صبا دَ اولیاءِ کرامو مزارونو ته ورشئ، هلته هغوئ ته سجدے کیږی، څوك پرواه هم نکوی۔ او نهٔ څوك منع کونکے شته۔ بلکه په خلقو کښ یو رواج دے هغه دا دے چه یو بل ته په خپو پریوزی دا کار هم لویه گناه ده، ځان ترے ساتل پکاردی ځکه چه سر الله درکړے دے الله ته ئے تیټول پکاردی، الله نه سیوا بل چاته ئے تیټول حرام دی۔

۱۳ – اُصُفُ النِّیَّةَ وَ نَمْ فِی الْبَرِیَّةِ.

ترجمه : نیت صفا لره نوره پرواه مه لره، اگرکه په صحراء کښ دے شپه راشی۔

تشریح : دا حدیث نهٔ دے بلکه دَ بعضِ جاهلانو وینا ده۔ لکه بعضِ دهریان وائی چه په مونځ او عباداتو څه کیږی ؟ نیت صفا لره۔ زما خپله دَ یو دهری سره داسے مباحثه شوے وه چه ما ورته وئیل مونځ ولے نکوے ؟ وئیلے: زمونږ نیت صفا دے۔ لیکن دا جاهل نهٔ پوهیږی چه نیت خو په مونځ او عبادت صفا کیږی۔ او د الله دَ بندگئ پریخودلو سره دَ انسان زړهٔ ، عقل، نیت، دَ مخ نورهر څهٔ ختمیږی۔

۱٤ – اَکْثَرُ اَهْلِ الْجَنَّةِ الْبُلْهُ .

ترجمه : اکثر جنتیان به ناپوهه خلق وی۔

تشریح : دا مُنکر او ضعیف او باطل حدیث دے۔ بعض جاهلان امیان وائی چه دے ملایانونوے مسئلے راویستلے دی، دَ خپل پلارنیکه په طریقه تلل پکاردی۔ او مونږ دا ساده گان به پنځه سوه کاله مخکښ جنت ته ځو۔ دا خبره غلطه ده جنت ته به انسان په ایمان او اعمال صالحه ؤ سره ځی، که مُلا وی او که امی۔ لیکن اکثر په دین عالمان پوهیږی او هغوئ عاملان وی لکه قرآن په دے گواه دے۔ بالفرض که دا حدیث صحیح هم شی، نو مراد دَ ناپوهه او غافل نه هغه خلق دی چه دَ دنیا نه ناخبره وی۔ لکه سورة روم کښ دی۔

۱۵ – اِنَّ لِلّٰهِ مَلَائِکَةً تَنْقُلُ بِالْاَمْوَاتِ .

قَالَ السَّخَاوِیُّ : لَا اَصْلَ لَهُ.

ترجمه : الله تعالی بعض ملائکے دَ مړو په نقل کولو مقرر کړی دی۔

یعنی دَ یو ځائے نه ئے بل ځائے ته اوړی۔

تشریح : دا قسم احادیث مشرکینو جوړ کړی دی بے بنیاده او بے اصله حدیثونه دی۔ مقصد ئے دا وی چه زمونږ

آلهه، باباگان، ذمه واران دی هر ځائے ته رسیدلے شی، او مونږ داسے دَ ډیرو خلقونه آوریدلی دی۔ بعض وائی چه زمونږ دَ کور او ټولو لویو وړو حفاظت بابا کوی، دَ هغهٔ را باندے نظردے۔ حال دادے چه دا صفات خو دَ الله تعالی دی، چه بے سببه رارسیدلے شی، او آوری وینی حفاظت صرف یو الله کوی۔

قرآن کریم فرمائی، چه ستاسو دَ شپے او دَ ورځے حفاظت څوك كوی كه چرته الله ئے اونکړی، هیڅوك نشته۔

دا خبره هم غلطه ده چه مړے هغه سړی ته ټکره ورکوی څوك چه دَ هغویٔ نه وُنے بوټی ماتوی۔ او بعض وائی چه زمونږ نیکهٔ شناختے خلقو پسے راګوزارے کړی دی۔ دا ټول بکواس او بے بنیاده خبرے دی۔ اومړی په خپل ځائے پراتهٔ دی۔ هیچرته نه ځی۔ هاؤ ! په دے خبرو سره دَ ژوندو نه عقل ځی !

۱۶ – اَلتَّهۡنِیَةُ بِالشُّهُوۡرِ وَ الۡاَعۡیَادِ مِمَّا اعۡتَادَهُ النَّاسُ فِیۡ بَعۡضِ الۡبِلَادِ لَمۡ یَرِدۡ فِیۡهِ شَیۡءٌ صَرِیۡحٌ فِیۡ هٰذَا الۡمَعۡنٰی .

(داقول دملاعلی قاری دے)۔

ترجمه : دَ اختر په ورځ بعضو خلقو رواج ګرزولے دے چه مبارکی ورکوی، دا په حدیث کښ نشته۔

تشریح : دا خبره ثابته ده چه مبارکی زیرے ورکول جائز دی ۔ لیکن دَ اختر په ورځ دا رواج دے، دے کښ حدیث نشته، نو بدعت شو۔ نوځان ترے ساتل ضروری دی۔ ځکه چه کوم مستحب کار باندے التزام کول بدعت دے هغه ناروا دے۔

البته دَ صحابه کرامؓ نه ثابت دی چه کله به هغویٔ دَ اختر په ورځ دَ یو بل سره ملاویدل نو دا الفاظ به ئے وئیل :

تقبل الله منا ومنکم

(الله دے زمونږ او ستاسو مونځونه روژے قبولے کړی)۔

نو یو بل ته دغه الفاظ وئیل جائز دی۔

۱۷ – رُوِیَ اَنَّ عَلِیًّا احۡتَمَلَ بَابَ خَیۡبَرَ وَحۡدَهٗ ثُمَّ اَرَادَ سَبۡعَةٌ فَلَمۡ یَقۡلِبُوۡهُ . بَاطِلٌ طُرُقُهٗ کُلُّهَا وَاهِیَةٌ .

ترجمه : روایت دے چه علیؓ کله خیبر غزاته لاړو، نو هغهٔ یوه لویه دروازه یوازے اوچته کړے وه چه اوو کسانو دَ هغے دَ اوچتولو طاقت نهٔ لرلو۔

تشریح : علماء وائی چه شیعه ګانو دَ علی، حَسن ،

حُسین او فاطمے رضی الله عنهم په باره کښ درے لاکهه احادیث دَ ځانه جوړ کړی دی، چه هغه علماؤ راویستلی دی۔ اوچنړ کړی ئے دی، دَ دین دشمنان ډیردی، شیعه ګان او یهودیان دَ دین لوئے دشمنان دی، دَ دوئ مقابله په هر وخت کښ ضروری ده۔ دَ دوئ ډیرے بدے عقیدے دی چه دَ هغے دَ تفصیل ځائے دا نهٔ دے۔ دارنګ دا حدیث ئے هم دَ ځانه جوړ کړے دے۔

۱۸ – رُوِیَ اَنَّ الشَّمْسَ رُدَّتْ لِعَلِیٍّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ
قَالَ اَحْمَدُ لَا اَصْلَ لَهُ.

ترجمه : روایت دے چه نمر علیؓ ته اودریدلے وؤ ځکه چه هغه په حاجت دَ رسول الله ﷺ کښ وؤ۔

تشریح : دا حدیث باطل او بے بنیاده دے ـ لکه امام احمدؒ ویلی دی، ځکه چه په صحیح روایت کښ دادی چه نمر یوشع علیه السلام ته اودریدلے وؤ په حکم دَ الله تعالی، اوهغهٔ دعا کړے وه کله چه هغه جهاد له تلے وؤ۔ تفصیل ئے په بخاری شریف کښ دے۔

دا قسم روایات شیعه ګانو جوړ کړی دی۔ مګر یو روایت په تفسیرونو کښ شته دَ سلیمان علیه السلام په باره کښ

هم، چه هغهٔ ته نمر اودریدلے وؤ۔ لیکن دا ټولے معجزے دی۔ او الله ئے په خپل اختیار کوی دَ پیغمبر په هغے کښ هیڅ قدرت نهٔ وی۔

۱۹ – قَالَ ﷺ : اِنَّ الْمَیِّتَ یَرَی النَّاسَ فِیْ بَیْتِهٖ سَبْعَةَ اَیَّامٍ :
قَالَ اَحْمَدُ لَا اَصْلَ لَهُ، قَالَ النَّوَوِیُّ فِیْ مَتْنِهٖ کَلَامٌ مُظْلِمٌ وَ وَاضِعُهُ مُجْرِمٌ قَبَّحَ اللّٰهُ مَنْ وَضَعَهُ وَلَا بَرَّدَ مَضْجَعَهُ.

ترجمه : نبی ﷺ فرمائی چه مړے تر اووؤ ورځو پورے خلق په کور کښ وینی۔

تشریح : امام احمدؒ فرمائی : دا حدیث بے اصله دے امام نوویؒ خیرے کوی چه د دے حدیث عبارت اول دَ تیارے نه ډك دے، او چا چه جوړ کړے دے هغه مجرم دے، الله دے ئے هلاك کړی۔ او الله دے په قبر کښ ددهٔ اړخ نهٔ لګوی۔ دا هم دَ هغه کسانو د روغ دی چه څوك په قبرونو ایمان لری، او دَ هغے نه دَ کیدو یقین لری بلکه دائے دے له جوړ کړے دے چه خلقو ته دا اوښائی چه مړے وینی، خیرات وریسے کوئ چه زمونږ دَ تنور (خیتے) هم څهٔ کار کیږی، دا مخکښ تیره شوه چه چانه روح لاړشی، هغه نهٔ آوریدل کولے شی، اونه لیدل کولے شی، پاتے لا کور کښ خلق لیدل۔

بعضِ مابنامی والا وائی چه دَ مابنامی په وخت ئې ورکړی، ځکه چه مړی راځی او په بلیٔ ناست وی، نو چه زر زر واپس شی۔ دا ټول د روغ دی او سو چه د روغ دی۔

زهٔ وایم : څوك چه دا قسم عقیدے په خلقو کښې خوروی هغه دے الله په دنیا او آخرت کښې په خیټه مورنکړی، آمین۔

۲۰ – قال علیه السلام :

رَحِمَ اللّٰهُ مَنْ زَارَنِیْ وَزِمَامُ نَاقَتِهٖ بِیَدِهٖ.

ترجمه : الله دے په هغه چا رحم اوکړی چه زما زیارت له راشی، او دَ اوښے واګے ئې په لاس کښې نیولے وی۔

تشریح : دا منلے شوے خبره ده چه زیارة القبور له په سنت طریقه تلل جائز او ثواب دے۔ لکه څنګه چه نبی ﷺ فرمائیلی دی۔ او هغه سنت طریقه داده، چه وربه شی، اویه دریږی، او دَ زیارة القبور مسنونه دعا به ووایی۔ او آخرت او [illegible] به رایاد کړی، مړوته به دعا اوکړی۔

دانهٔ چه ګټے جاروګانے په ځان ووهی، یاغلاف ته غوټے واچوی، یاجرندے یاغلافونه واچوی په قبر۔یا هغهٔ ته وائی چه تا له راغلے یم، ماله څویٔ راکړه، یامال راکړه یانور څه۔

پاتے شو خاص قبرونو له تلل۔ لکه پیربابا ، کاکا صاحب، سیدعلی هجویری۔نو هغه ناروا دی په حدیث دَ (لاتشد الرحال) سره او دَ نبی کریم ﷺ قبرله خصوصا تلل، دا هم چرته په صحیح حدیث کښې نشته۔ یا خو موضوعی دے یا انتهائی ضعیف دے اوکه چا یو حدیث صحیح پیش کړو۔نو مونږ عناد اوضد نهٔ کوو۔بلکه دَ صحابه کرامو عمل ته وګوریٔ۔ هغویٔ شام، بصره،کوفه، مصر وغیره کښې آباد وو، یو هم دَ نبی ﷺ قبرله نهٔ دے راغلے۔ خصوصًا کچرته څوك مدینے منورے ته هسے لاړش، نو هغهٔ له پکاردی چه دَ رسول الله ﷺ زیارت اوکړی ۔ دا یوه دَ سعادت خبره ده۔

بعضِ وائی چه دا حاجیان ولے ځی۔ زهٔ وایم چه دَ حاجیانو عمل دلیل نهٔ دے ۔اوکوم خلق چه پوهه دی هغوی مسجد الرسول ﷺ له ځی ۔ځکه چه هلته یومونځ په یوزر (۱۰۰۰) دے۔

۲۱– حدیث قدسی : لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَا خَلَقْتُ الْاَفْلَاكَ.

ترجمه : الله نبی ﷺ ته فرمائی : که چرے تهٔ نه وے نوما به دا دنیا نهٔ وے پیداکړے۔

تشریح : بے اصله اوبے بنیاده حدیث جوړ کړے شوے
دے۔ مغانیؒ یو عالم دے وائی، چه دا موضوعی دے۔ بلکه
دا حدیث داسے معلومیږی چه چرته بریلیانو (دَ توحید او
صحیح عقیدے دشمنانو) جوړ کړے دے چه دنیا الله دَ خپل
توحید اوچه خلق دَ هغه بندگی اوکړی دے له پیداکړے
ده۔ لکه قرآن په سورة الذاریات کښ هم داسے فرمایلی
دی۔ مونږ دامنو چه دَ رسول الله ﷺ لوئے شان، عزت او
وقاردے لیکن هر خاوند دَ حق ته خپل حق ورکول پکار
دی۔ نوتهوله خبره ددے نه خرابیږی چه انسان مستحق دَ
حق اونهٔ پیژنی۔ نو دنیا له الله تعالیٰ دَ خپل عبادت دپاره
پیدا کړے ده۔

۲۲ – رُوِیَ اَنَّ اَبَا مَحْذُوْرَةَ اَنْشَدَ الْبُیَتَیْنِ بِحَضْرَتِهٖ عَلَیْهِ
السَّلَامُ وَالصَّحَابَةُ جُلُوْسٌ فَتَوَاجَدَ هُوَ وَ اَصْحَابُ الصُّفَّةِ.

ترجمه : روایت دے چه ابومحذورهؓ د نبی ﷺ او
صحابو مخکښ څه شعرونه دَ محبت الهی اولوستل۔ نو
نبی ﷺ او دَ هغهٔ صحابه په جذبه کښ راغلل، تردے چه
دَ نبی ﷺ څادر مبارك دَ اوګونه پریوتو۔ او اصحاب صُفه
ځان له تقسیم کړو۔

تشریح : دا حدیث په اتفاق دَ علماؤ سره باطل دے۔
موضوعی دے، دے قسم غلطو احادیثو نه دے پیرانو
استدلال کړے دے۔ چه د جُمعے په شپه لاؤډ سپیکرځان ته
ولګوی او په زوره زوره ذکر شروع کړی، تردے چه نشه شی
دَ ډیرشور دَ وجے نه۔ خلق وائی چه په وجد کښ راغے، او
دے رسیدلے دے حال دا دے چه دا کار سراسر ګناه او
لیونتوب دے۔ ځکه چه مسجدکښ شور یوه ګناه ده۔ او په
زوره ذکر کول هم منع دی۔

ملا علی قاریؒ په مرقاة کښ فرمائی :

اَلْجَهْرُ وَلَوْ بِالذِّکْرِ حَرَامٌ تَحْتَ حَدِیْثٍ وَرَفَعَتِ الْاَصْوَاتُ فِی
الْمَسَاجِدِ.

(په جومات کښ په زوره ذکر کول ناجائز دی)۔

او خلقو ته خپل عبادت ښکاره کول ریاده۔ الله تعالی
پټ عبادت کونکی خوښوی۔

بله خبره داده چه الله دَ پیغمبر او دَ صحابهٔ صفت په
قرآن کښ په سورة زمر کښ داسے کړے دے :

﴿ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُوْدُ الَّذِیْنَ یَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِیْنُ جُلُوْدُهُمْ
وَقُلُوْبُهُمْ اِلٰی ذِکْرِ اللّٰهِ ﴾ الآیة.

(دَ قرآن کریم دَ آوریدو په وخت دَ هغوئ غونے زیږ
کیږی او دَ الله ذکر ته ئے زړونه ئے نرمیږی)۔

داسے ئے نۀ دی وئیلی چه ځان غورزوی، بلکه دا پیران دَ کو هی په غاړه یا دَ چهت په سر په ځان وجد او جذ به نۀ راولی۔

۲۳ – صَدَقَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ يَقُوْلُهُ النَّاسُ عِنْدَ قَوْلِ الْمُؤَذِّنِ اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ وَكَذَا صَدَقْتَ وَ بَرَرْتَ وَ بِالْحَقِّ نَطَقْتَ .

ترجمه : اکثرخلق دَ سحر دَ اذان په وخت کښ دا وائی چه (صَدَقَ رَسُوْلُ اللهِ يَا صَدَقْتَ وَبَرَرْتَ وَبِالْحَقِّ نَطَقْتَ)۔

تشریح : ددے دعا په احادیثو کښ څه اصل نشته۔
او دَ ابن السنی په روایت کښ چه راغلی نو دغه روایت مجهول دے۔ (معارف السنن)۔

مُلاعلی قاریؒ فرمائی : ولا یعرف من قاله
(ددے قائل نه دے معلوم)۔

۲۴ – اِشْتَهَرَ عِنْدَ الْعَامَّةِ فِیْ صَلٰوةِ الْجَنَازَةِ صَلٰوةٌ لَيْسَ فِیْ كُتُبِ الْحَدِيْثِ سِوَى الْبَاسَوْلِيِّ .

ترجمه : اکثر خلق دَ جنازے مانځه کښ داسے درود وائی۔

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَ سَلَّمْتَ وَ رَحِمْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ ...... تر آخره پورے)۔

تشریح : دا دَ حدیثو په یو کتاب کښ هم نشته۔ بلکه هغه درود وئیل پکار دی، کوم چه په مانځه کښ وئیلے کیږی۔ دَ نبی ﷺ دَ ذکر په الفاظو کښ زیاتے، کمے کول ناروا دی۔ دارنګه په (سبحانك اللهم وبحمدك) کښ [وجل ثناؤك] نشته ۔ دا تکی دَ ځان نه چا جوړ کړی دی۔ بلکه دَ جنازے په مانځه کښ [سبحانك اللهم نه تر ولا اله غیرك پورے وئیل] هم نشته۔

بلکه سورتِ فاتحه به لولی۔

۲۵ – صَلٰوةٌ بِعِمَامَةٍ تَعْدِلُ خَمْسًا وَعِشْرِيْنَ صَلٰوةً بِغَيْرِ عِمَامَةٍ، وَ جُمُعَةٌ بِعِمَامَةٍ تَعْدِلُ سَبْعِيْنَ جُمُعَةً بِغَيْرِ عِمَامَةٍ، وَالصَّلٰوةُ فِی الْعِمَامَةِ بِعَشْرَةِ آلَافِ صَلٰوةٍ.

ترجمه : یو مونځ په پټکی سره په پنځه ویشت درجے زیات دے ۔او جمعه دَ پټکی سره په او یاجمعو باندے زیات ثواب لری او دَ پټکی سره یو مونځ کول الله پرے لس زره نیکئ ورکوی۔

تشریح : پټکے په سرول مستحب کاردے ۔علماء

لیکی چه دَ هغے دګزونو په باره کښ څه حدیث نشته ـلیکن دا قاعده ده دَ علماؤ، چه دَ مستحب نه څوك فرض جوړکړی۔ نو دَهغے پریخودل واجب دی۔نن صبا دا رواج دے چه په امام باندے پټکی په سرول ضروری ګنړی۔ اونور مقتدیان ئے هیڅ پرواه نکوی۔ او امام صاحب ئے هم صرف مانځه له په سروی، دا طریقه بدعت دے۔ پټکے تړلوله مستحب دے او په عامو اوقاتو کښ نه صرف دَ مانځه دپاره ۔

که څوك دا حدیث پیش کوی نو دا باطل دے ۔

علامه نوویؒ وائی دَ مستحب نه فرض جوړول ښهٔ نه دی ـلکه بعضِ ناپوهان دَ نوکونو پریکولو په باره کښ وائی داسے سنت دی ـاویل وائی داسے سنت دی۔ حالانکه دَ نوکونو پریکولو په باره کښ خاصه طریقه نهٔ ده راغلے۔

٢٦ – مَنْ قَصَّ اَظْفَارَهٗ مُخَالِفًا لَمْ یَرَ فِیْ عَیْنَیْهِ رَمَدًا.

ترجمه : څوك چه نوکان ردوبدل پریکړی، نوسترګے به ئے نه خوږیږی۔

تشریح : دا حدیث ثابت نهٔ دے۔ بلکه علماء وائی چه دَ نوکونو په پریکولو کښ یوحدیث هم نشته۔یعنی چه

په هغے کښ ئے خاصه طریقه خودلے وی۔ لیکن دَ عامو احادیثونه دا معلومه ده چه دَ نوکانو په پریکولو کښ دَ ښی طرف نه شروع پکارده۔

٢٧ – قال ﷺ : کُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ اِلَّا بِدْعَةٌ فِیْ عِبَادَةٍ.

ترجمه : هر بدعت ګمراهی ده مګر که په عبادت کښ څوك بدعت کوی نو خیر دے۔

تشریح : دا حدیث هغه چا دَ ځانه جوړکړے دے چه دَ دین په هیڅ شعبه هغه نه پوهیږی۔

قَالَ مُلا عَلِیُّ الْقَارِیُّ : فِیْ سَنَدِهٖ کَذَّابٌ مُتَّهَمٌ.

(ددے حدیث په سند کښ ډیر دروغژن او تهمتیان راویان دی)۔

نبی ﷺ خو په عباداتو کښ دَ بدعت کولو نه منع فرمایلے ده۔ نو بیا هغه خپله خبره ولے ردکړه ؟ بلکه دَ دین دشمنان چه هغوئ دَ نبی ﷺ سره ځان یو شان ګنړی۔ هغوئ دَهغهٔ په خبره کښ دا تعارض او تناقض پیدا کوی۔

دا قاعده نبی ﷺ فرمایلے ده چه :

کُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.

(هر بدعت ګمراهی ده)۔ (مسلم)۔

دے کښې هیڅ استثناء نشته ۔

(دا موجبه کلیه ده او بدعت ئے نکره راوړے ده)۔

څوک چه بدعت پنځه قسمه کوی، هغوئ دَ مصالحو مرسلو او دَ بدعت فرق نه شی کولے۔ دهٔ له پکار دی چه دَ امام شاطبیؒ (الاعتصام او الموافقات) اووګوری۔ اوکه نهٔ وی نو ضیاء النور دے اوګوری۔

٢٨ – مَنْ سَمّٰی وَلَدَهُ مُحَمَّدًا اَوْ اَحْمَدَ كَانَ هُوَ وَاَبُوْهُ فِی الْجَنَّةِ وَفِیْ رِوَایَةٍ لَا یَدْخُلُ النَّارَ.

ترجمه : نبی ﷺ وائی چه دَ چا ماشوم پیدا شو، او نوم ئے ورله محمد یا احمد کیخودهٔ، نو هغه پلار او ځوئ به جنت ته ځی۔ او په بل روایت کښې دی چه دَ اور نه به بچ وی۔

تشریح : مُلا علی قاریؒ دَ ابن قیمؒ په حواله نقل کوی چه دا ټول دروغ دی۔

داسے نور احادیث هم شته، لیکن ټول دروغ دی۔ البته دومره ده چه هسے ترغیب راغلے دے۔ او محمد او احمد دَ انبیاؤ نومونه کیخودل پکاردی۔ او ښهٔ نومونه ایخودل پکاردی چه شرك پکښې نه وی ۔

بعضِ خلق عبدالنبی، عبدالرسول، عبدالعلی، داتا، پیربخش، عمر بخش، ګنج بخش او داسے نور غیر شرعی نومونه ګدی۔ حال دادے چه دا ډیره ګناه لری۔

نبی ﷺ به چه دَ کوم سړی نوم غلط واوریدهٔ نو بدلولو به ئے ۔لیکن دَ نوم په سبب انسان جنت ته نشی تلے۔ جنت دَ الله په توفیق سره په ایمان او عمل صالح سره ملاویږی۔

٢٩ – اَحَادِیْثُ الْاَبْدَالِ وَالنُّجَبَاءِ وَالنُّقَبَاءِ وَالْاَقْطَابِ بَاطِلَةٌ اِلَّا اَنَّهُ وَرَدَ حَدِیْثٌ ضَعِیْفٌ فِی الْاَبْدَالِ اَنَّهُمْ بِالشَّامِ كُلَّمَا مَاتَ رَجُلٌ مِنْهُمْ اَبْدَلَ اللهُ مَكَانَهُ آخَرَ.

ترجمه : دَ قطبانو، غوثانو، نجیبانو او رجال الغیب په باره کښې چه حدیثونه راغلی هغه ټول دروغ دی۔ مګر یو حدیث دَ ابدالو په باره کښې راغلے چه هغه هم ضعیف او منقطع دے۔لکه مسندِ احمد اوګورئ ۔

تشریح : ددے نه بعضِ خلق امداد غواړی ۔ او وائی چه حدیث کښې راغلی دی۔نو علامه ابن قیمؒ په (المنار المنیف) کښې دا حدیثونه موضوعی ګرزولی دی۔ اوملا علی قاریؒ هم دَ هغهٔ تبعیت کړے دے۔

۳۰- اِذَا مَرَّ الْعَالِمُ اَوِ الْمُتَعَلِّمُ عَلٰى قَرْيَةٍ فَاِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَرْفَعُ الْعَذَابَ عَنْ مَقْبَرَةِ تِلْكَ الْقَرْيَةِ اَرْبَعِيْنَ يَوْمًا.

قَالَ السُّيُوْطِيُّ لَا اَصْلَ لَهُ.

ترجمه : کله چه عالم یا طالب العلم په یو کلی ور تیرشی، نو الله تعالی دَ دغه کلی دَ مقبرے نه څلویښت ورځے عذاب پورته کوی۔

تشریح : دا بے بنیاده حدیث دے۔ دا خبره صحیح ده چه دَ علم اوعلماؤ اوطلباؤ ډیر فضیلت دے لیکن دَ ځان نه ورله حدیثونه جوړول هم نۀ دی پکار بلکه صحیح حدیثونه ډیر دی۔ زۀ دَ بعضِ تبلیغ والونه اورم، چه گشت په یو کلی اوشی، نو الله تعالی څلویښت ورځے رحمتونه رالیږی، اوعذابونه لرے کوی۔ شاید چه دا ددے موضوعی حدیث نه اخستے شوے خبره وی۔ نو دا خبره بے بنیاده او په الله دروغ جوړول دی۔ او مُرَوّجه تبلیغ والا ډیر داسے حدیثونه بیانوی کوم چه خالص دروغ او ډکوسلے دی۔ په دوئ کښ بے تحقیقه، بے بنیاده خبرے ډیرے زیاتے دی۔ بلکه موضوعات او منکرت حدیثونه هم دوئ راتاره کړل۔

۳۱- تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّيْنَ سَنَةً.

ترجمه : یوساعت فکرکول دَ شپیتو کالو دَ عبادت نه بهتردی۔

تشریح : دا قول دَ صوفیانو دے۔ او حدیث نۀ دے۔ د الله په نعمتونو اوقدرتونو کښ فکر کول ډیر ښۀ شے دے۔ الله هم دے طرف ته ترغیب ورکړے۔ لیکن بعضِ خلق داسے وائی چه دَ دین په فکرکښ ناسته دَ شپیتو کالو دَ عبادت نه بهتر دی۔

نو اول خودا حدیث ثابت نۀ دے۔ اوکه ثابت شی نو بیا ئے دا معنی نۀ ده۔

۳۲. قَالَ ﷺ: تَرْكُ الْعَشَاءِ مَهْرَمَةٌ.

ترجمه : دَ ماښام روټئ نۀ خوړل سړے بوډا کوی۔

تشریح : دا حدیث ثابت نۀ دے۔ ترمذی ددے پشان یو بل حدیث راوړے۔ لیکن هغه ورته منکر وئیلی دی۔ نو داسے تشدد او تعمق نۀ دی کول پکار۔ چه خامخا دَ ماښام روټئ به خوری، اوکه وے نۀ خوړله، نو گنے دَ سُنت نه به خلاف راشی۔ لیکن طبیبانو دا خبره کړے ده چه څه نه څه خوړل او مازیگر وختی خوړل صحت له ښۀ دی۔

۳۳- حَدِيثُ تَسْلِيمِ الْغَزَالَةِ اشْتَهَرَ عَلَى الْأَلْسِنَةِ وَفِي الْمَدَائِحِ النَّبَوِيَّةِ قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ وَلَيْسَ لَهُ أَصْلٌ وَمَنْ نَسَبَهُ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَدْ كَذَبَ.

ترجمه : خلق وائی چه نبی ﷺ یوه هوسۍ ولیده چه ښکاری نیولې وه - هغې په نبی ﷺ سلام واچول، او دا ئې اووئیل چه زما بچی وږی دی، ما پریده، زۀ به بیا راشم، تر آخره پورې۔

تشریح : دا حدیث بے اصله دے او څوك ئې چه رسول الله ﷺ ته نسبت کوی هغه دروغژن دے۔

دَ نبی ﷺ معجزې دَ زرو نه هم ډیرې دی لکه علامه ابن تیمیهؒ په (الفرقان) کښې ورته اشاره کړې ده۔

نو واعظان هغه ولې نه ذکر کوی چه دا بے بنیاده خبرې په خلقو کښې خوروی۔

۳٤- سِينُ بِلَالٍ عِنْدَ اللهِ شِينٌ.

قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ لَيْسَ لَهُ أَصْلٌ ـ

ترجمه : نبی ﷺ فرمائی : دَ بلالؓ سین داسې دے لکه چه دے شین وائی -

تشریح : یعنی خلق وائی چه بلالؓ (اشهد) کښې

شین نشو وئیلے - نو (اسهد) به ئې ویلو په سین سره ۔نو صحابه ؤ منع کړو چه اذان مکوه۔ بیا جبریل علیه السلام راغې، اووې فرمایل چه نن بره (پاس) اذان نه دے اوریدلے شوے۔ دا ولې ، نو دا عرض اوشو، نو هغه وفرمایل چه دا دَ بلال سین په شان دَ شین دے۔ او اذان به هم دے کوی -

دا هسې بے اصله خبره ده ځکه چه بلالؓ خو یوائې مؤذن نۀ وو۔ بلکه دَ رسول الله ﷺ مؤذنین اووه کسان وؤ۔

۳۵ - حَدِيثُ : رُجُوعِ بِلَالٍ وَ ارْتِجَاجِ الْمَدِيْنَةِ وَ بُكَاءِ النَّاسِ.

ترجمه : چه بلالؓ دَ نبی ﷺ دَ وفات نه روسته مدینې منورې ته راغې او اذان ئې وکړو۔ او مدنیه وخوزیدله ۔او خلق ټول په ژړا شو۔

تشریح : دا حدیث باطل دے۔ ثابت نۀ دے۔

۳٦- اَلْاَرَضُوْنَ سَبْعٌ فِيْ كُلِّ اَرْضٍ نَبِيٌّ كَنَبِيِّكُمْ يُرْوٰى عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.

ترجمه : اووه زمکې دی او په هره زمکه کښې پیغمبر

دے لکه بهر دنیا کښ چه څنګه نبی وی ـ

تشریح : دا احدیث نبی ﷺ ته دے وئیلے او خلق ئ
ابن عباس ؓ ته نسبت کوی۔ لیکن دا هم د روغ دی۔ بلک
صحیح خبره داده چه زمکے اووه دی لیکن دَ یو بل س
نښتے دی لکه دَ پیاز دَ پوستکی پشان ـ

(ترمذی کتاب التفسیر سورة الطلاق).

دا احدیث قصه ګو ملایان ډیر اوروی۔

۳۷- اَنَا مِنَ اللّٰهِ وَالْمُؤْمِنُوْنَ مِنِّیْ.

قَالَ الْعَسْقَلَانِیُّ : اِنَّهُ کِذْبٌ مُخْتَلَقٌ .

ترجمه : زۀ دَ الله نه یم او مؤمنان زما نه دی۔

تشریح : دا اخبره خلق نبی ﷺ ته منسوب کوی حال
دادے چه دا څۀ مهمل کلام او شرکی خبره ده۔ لکه خلق
وائی دا دنیا ددۀ دَمخ نه پیدا ده۔ دا غلطه خبره ده ـ علما
وائی دا دروغ دی۔ دا دَ بریلیانو جوړ کړے حدیث دے۔

۳۸- اِنَّ الْوَرْدَ خُلِقَ مِنْ عَرَقِ النَّبِیِّ اَوْ مِنْ عَرَقِ الْبُرَاقِ.

ترجمه : ګلاب دَ نبی ﷺ دَ خولے مبارکے یا دَ هغۀ دَ
بُراق دَ خولو نه پیداشوے دے۔دا چتی خبره ده دروغ دی۔

تشریح : ددے نه دا معلومیږی چه ګلاب دَ نبی ﷺ

دَ زمانے نه مخکښ نه وؤ۔ او حال دا دے چه قرآن کښ الله ورته اشاره کړے ده، په سورة رحمٰن کښ ﴿ فکانت وردة کالدهان ﴾ نو معلومه شوه چه ګلاب مخکښ زمانه کښ هم وؤ۔ نو بیا څنګه دَ نبی ﷺ دَ خولے نه پیدا شو۔ دَ ګلاب په باره کښ ټول احادیث موضوعی دی ـ

۳۹- حُبُّ الْوَطَنِ مِنَ الْاِیْمَانِ :

ترجمه : دَ وطن سره مینه کول دَ ایمان حصه ده۔

تشریح : دا دَ ځان نه جوړ شوے حدیث دے۔ دا غلطه خبره ده ځکه چه کافران هم دَ خپل وطن سره مینه کوی ـبلکه ایمان والو لره دَ الله دَ دین سره مینه پکارده، او خپل ملك او وطن پریخودل پکاردی ـ کما فعله الصحابة۔ د اچرته دَ فاسدو خلقو حدیث دے۔

۴۰- اَلشَّیْخُ فِیْ قَوْمِهٖ کَالنَّبِیِّ فِیْ اُمَّتِهٖ : مَوْضُوْعٌ .

ترجمه : پیر په یو قوم کښ داسے دے لکه پیغمبر په خپل امت کښ۔

تشریح : نن صبا اکثر پیران ټګان او ګنړکپان دی، دَ خلقو عقائد ئے خراب کړل، خلق ئے دَ صحیح دین نه محرومه ساتل دی۔ نو دوئ څنګه دَ پیغمبر سره مشابه

کړے شی؟ دا تشبیه صحیح نۀ ده ـ دَ سوء ادب نه خالی نه ده ـ اوکه څوك اووائی چه بل روایت کښ راغلی دی۔ چه:

٤١ – عُلَمَاءُ اُمَّتِیْ كَاَنْبِيَاءِ بَنِیْ اِسْرَائِيْلَ .

اِنَّهٗ مَوْضُوْعٌ بَلِ الصَّحِيْحُ الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ.

ترجمه : زما دَ امت علماء دَ بنی اسرائیلو دَ پیغمبرانو پشان دی۔

تشریح: دا حدیث هم موضوعی دے ـ

بلکه صحیح داسے ده چه علماء دَ انبیاؤ وارثان دی ـ دَ پیغمبر دومره سپکاوے کول گناه ده، چه مُلیان دَ هغه سره برابروے ـ

٤٢ – مَنْ بَشَّرَنِیْ بِخُرُوْجِ صَفَرَ بَشَّرْتُهٗ بِالْجَنَّةِ .

ترجمه : نبی ﷺ وائی، چاچه ماله زیرے دَ صفرے د میاشتے دَ وتلو راکړو، نو زۀ به ورله دَ جنت زیرے ورکړم ـ

تشریح : دا حدیث بے بنیاده دے، او مشرکانو جاهلانو دَ ځانه جوړ کړے دے، دوئ دَ صفر دَ میاشتے نه ویریږی چه دے کښ دیوان راکوزیږی ماښام بهرته مه وزئ، اوکله چه صفره اووځی نو کتهوئ ورپسے ماته کړی۔ اوکور ورپسے پاك جاروکړی وغیره نور رسمونه، دا دَ عربو جاهلانو کار

هم وؤ۔ او هغوی به دا میاشت سپیره گنړله ـ نو شریعت ورله نوم صفرالمظفر، سره کیخوده یعنی دَ کامیابئ میاشت، او دَ سپیرۀ والی میاشت نه ده، بلکه سپیرۀ والے دَ انسان دَ عمل په وجه راځی نۀ دَ میاشتو ورځو په وجه۔

٤٣ – يَوْمُ الْاَرْبِعَاءِ يَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ.

ترجمه : دَ چارشنبے ورځ سپیره ده ـ دا حدیث نهایت ضعیف دے۔

تشریح : خلق اکثر ورځوته دَ سپیرۀ والی او نیك بختئ نسبتونه کوی۔ حال دادے چه دا خو دَ الله په اختیار کښ دی ـ بعض ښځے وائی چه دَ جُمعے په ورځ جامے وینځل یا سر وینځل ښۀ نۀ دی، او بعضِ پکښ لا داهم وائی چه دَ جُمعے په ورځ غسل نۀ وزی۔ دا دَ شیطان لویه وسوسه ده۔ ځکه چه نبی ﷺ په غسل باندے حکم کړے دے دَ جُمعے په ورځ ـ او دوئ وائی چه غسل نۀ وزی ـ دا دَ صحیح صریح حدیث مقابله ده، اعاذنا الله۔ نو بدفالی نیول لو یه گناه ده ـ

٤٤ – يَؤُمُّ الْقَوْمَ اَحْسَنُهُمْ وَجْهًا.

ترجمه : امامت به هغه څوك کوی چه مخ ښائسته

لری۔

تشریح : دا موضوعی روایت دے ۔ بلکہ صحیح
حدیث کښ دَ علم او قرائت او هجرت او مشروالی او دَ کور
والا لحاظ راغلے دے ۔ او بعضِ خلق تعمّق کوی ددے
حدیث نہ روستو نورے خبرے کوی وائی چہ څوک
ښائستہ مخ والا وی یا دَ دوه ښځو والا وی وغیره، نو هغه
دَ امامت حقدار وی ۔ دا ټولے بے فائدے او دَ ځانه جوړ شوے
مسئلے دی۔ چه دَ حنفی فقهاؤ په کتابونو کښے ذکر شوی
دی۔ په دے باندے هیڅ دلیل نشته، دا قِسم خرافات او بے
بنیاده مسئلے په حنفی فقه کښ ډیر زیات دی۔

٤٥ – اَلنَّظَرُ اِلَی الْوَجْهِ الْجَمِيْلِ عِبَادَةٌ.

ترجمه : ښائسته مخ ته کتل عبادت دے۔

هٰذَا كِذْبٌ بَاطِلٌ .

تشریح : دا د روغ او باطله خبره ده۔ فاسقان خلق خو
هسے هم دَ پردو زنانهؤ نه مخ نهٔ اړوی، اوکه دا حدیث هم
واوری نو صوفیان به هم په لعنت شی، لکه بعضِ پیران به
دے لعنت اختهٔ شویدی، لکه علامه ابن الجوزیؒ په
تلبیس ابلیس کښ نقل کړی دی چه ډیر صوفیان او پیران

وادهٔ نهٔ کوی، دَ حلالو زنانو نه ځان ساتی، نو شیطان دَ
ښائسته هلکانو سره دَ دوئ عشق او محبت پیدا کوی۔ او
په دے باره کښے ئے ډیر واقعات نقل کړی دی۔ نو دے نه
معلومه شوه چه څوك حلال شے پریدی نو هغه به په
حرامو کښ واقع کیږی۔ او بیا دَ ظلم دپاسه دَ ظلم خبره داده
چه کوی به گناه او جوړوی به ورله حدیث۔

٤٦ – مَنْ رَفَعَ يَدَيْهِ فَلاَ صَلٰوةَ لَهُ.

ترجمه : چاچه په مانځه کښ رفع الیدین اوکړل، نو
دَهغه مونځ نهٔ کیږی۔

تشریح : دا حدیث چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔ دارنگه
ټول هغه حدیثونه چه په هغے کښ په مانځه کښ دَ رفع
الیدین نه منع راغلے وی، هغه ټول دروغ دی۔

ځکه چه په مانځه دَ رکوع کولو په وخت او دَ رکوع نه
دَرا اوچتیدلو په وخت او دریم رکعت ته دَ پاسیدلو په
وخت رفع الیدین کول (خپل دواړه لاسونه اوچتول) په
صحیح احادیثو کښ ثابت دی۔ دَ ټولو محدثینوؒ په اتفاق
سره ثابت دی۔ بلکه محدثینوؒ فرمائیلی دی چه دَ رفع
الیدین احادیث متواتر دی۔ او دَ متواتر نه انکار کول کفر

دے۔ لهذا په مانځه کښې رفع الیدین کول مسنون
مستحب عمل دے۔ لس نیکئ پرے ملاویږی۔ مګ
بعض خلقو دَ تعصب دَ وجے نه ددے دَ نهٔ کولو په باره کښ
دغه مذکوره دروغژن حدیث جوړ کړے دے۔

دَ مسئلے دَ تفصیل پاره (فتاوی الدین الخالص،
الحق الصریح جلد شلورم اوګوره)۔

۴۷ – مَنْ زَارَنِیْ وَزَارَ اَبِیْ اِبْرَاهِیْمَ فِیْ عَامٍ وَاحِدٍ دَخَلَ الْجَنَّةَ
مَوْضُوْعٌ بَاطِلٌ .

ترجمه : نبی ﷺ وائی چا چه زما او دَ ابراهیم علیه السلام
په یو کال کښې زیارت اوکړو ۔ نودے جنتی دے۔

تشریح : دَ زیارت متعلق بحث مخکښې تیر شو
دے۔ لیکن دا حدیث باطل او موضوعی دے ۔

۴۸ – مَنْ اَکَلَ مَعَ مَغْفُوْرٍ غُفِرَلَهٗ. مَوْضُوْعٌ کِذْبٌ.

ترجمه : چا چه دَ بخښلے شوی سړی سره خوراک
اوکړو نو هغه به هم وبخښلے شی۔

تشریح : دا حدیث دروغ دی اوسو چه د روغ دی، ځکه
چه دَ انبیاؤ سره منافقانو او کافرانو هم روټئ خوړلے ده.
نو هغه به هم بخښلے کیږی ؟ دا قسم حدیثونه خلقو

پیرانو او خپلو مشرانو په باره کښې جوړ کړی دی۔ او دا دَ
هغه چا خبرے دی چه هغوئ دَ اسلام دَ اصولو او بنیادی
خبرو نه نا خبره دی۔ هغه دا چه په اسلام کښې دَ نجات دپاره
صحیح ایمان او عمل صالح شرط دے۔ په خپله باندے دَ
ایمان او عمل صالح دَ مسائلو نه ځان نهٔ خبرول او دَ بل چا
په اوګو باندے میاشت لیدل دَ عقل او شعور والو طریقه نهٔ
ده۔ اعاذنا الله من التعمق۔

۴۹ – مَنِ اکْتَحَلَ یَوْمَ عَاشُوْرَاءَ بِالْاِثْمَدِ لَمْ تَرْمَدْ عَیْنَاهُ اَبَدًا.

ترجمه : چا چه دَ عاشورے په ورځ رانجه ولګول،
نو سترګے به ئے چخنے نشی۔

تشریح : دَ عاشورے په باره کښې شیعه ګانو او بعض
غلاتو (افراطی) مسلمانانو دَ ځانه حدیثونه جوړ کړی
دی۔ هغه ټول غلط دی۔ صرف دَ روژے په باره کښې چه
کوم احادیث راغلی دی هغه صحیح ثابت دی۔ او یو حدیث
چه هغه انتهائی ډیر ضعیف دے چه هغه په خپل اهل او
عیال باندے دَ فراخئ راوستلو په باره کښې دے په دے
میاشت کښے۔

لیکن دے باره کښې هم علماؤ وئیلی دی چه دا حدیث

یا موضوعی دے اویا نهایت ضعیف دے ۔

۵۰ - مَسْحُ الرَّقَبَةِ اَمَانٌ مِنَ الْغُلِّ .

ترجمه : دَ څټ مسح کول په اودس کښې دا دَ طوق نه امان دے ۔

تشریح : دَ څټ مسح کولو په باره کښې هیڅ حدیث ثابت نهٔ دے ۔ په دے باندے باره کښې چه کوم درے روایتونو نه راغلی دی، په هغې کښې یو هم ثابت نهٔ دے، درے واړه سخت ضعیف دی۔ او په ضعیف حدیث باندے مستحب هم نهٔ ثابتیږی۔ دے وجے نه په اوداسهٔ کښې څټ مسح نشته۔ بعضِ خلق په کښې لا مرئ هم مسح کوی ۔ دا هم بدعت دے۔

۵۱ - قِرَاءَةُ سُوَرِ الْقَلَاقِلِ اَمَانٌ مِنَ الْفَقْرِ.

ترجمه : دَ هغه سورتونو لوستل دَ کومو په اول کښې چه (قل) راځی، دَ فقر او نیستئ نه دَ خلاصیدو سبب دے۔ او هغه پنځه سورتونه دی، الجن، الکافرون، الاخلاص، المعوذتین۔

تشریح : دا حدیث باطل دے ۔اګرکه په قرآن کریم کښې الله تعالی برکات ایخی دی دَ هر څه دپاره ۔لیکن دَ ځانه

داسے خبره کول ناجائز دی، شریعت دا قِسم خبرے نهٔ خوښوی۔

۵۲ - ملاعلی قاریؒ او ابن قیمؒ څه قواعد کلیه ذکر کړی دی، زهٔ هم بعضِ دلته لیکم ۔

لاَ يَصِحُّ تَعْيُّنُ قَبْرِ نَبِيٍّ غَيْرِ نَبِيِّنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ اِلَّا اَنَّ اِبْرَاهِيْمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِيْ تِلْكَ الْقَرْيَةِ وَلَا يُدْرٰى مَكَانَهُ .

هر هغه حدیث چه دَ انبیاؤ دَ قبرونو دَ تعیین په باره کښې وی هغه به دروغ وی۔ لکه خلق وائی چه دَ نوح علیه السلام قبر دَ لبنان په غر کښې دے۔ دا دروغ دی۔ الله دَ هغوی قبرونه پټ کړی دی چه څوك ترے چرته عیدګاه او میله جوړه نکړی ۔ لکه دَ اولیاؤ په قبرونو چه څنګه عُرسونه او میلے تیلے کیږی ۔

۵۳- دَ ابوبکرؓ او عمرؓ او علیؓ دَ میلادونو په باره کښې هیڅ حدیث نشته ۔

او کچرته وی هغه ټول غلط دی او دَ نبی ﷺ میلاد مناوول (نمانځل) هم بدعت او ناروا دے ۔ځکه چه حدیث کښې نشته صحابو نه دے کړے ۔ بلکه نبی ﷺ دَ ربیع الاول په (۲) تاریخ وفات شوے دے لکه په اتقان ، خازن کښې

دَ سعید ابن جبیرؒ نه منقول دی ۔ او خلق په دولسمه میلاد اوخیراتونه کوی ۔دا ټول رسمونه دی، چه ددے نه ځان ساتل ضروری دی۔

۵۵ – وَمِنْ هٰذَا حَدِيْثُ اَنَّ قَافٍ جَبَلٌ مِنْ زُمُرُّدَةٍ خَضْرَاءَ مُحِيْطٌ بِالدُّنْيَا .

ترجمه : او دَ احادیث موضوعه نه دا هم ده چه قاف یو غردے دَ زمردونه او دَ دنیا نه ئے احاطه کړے ده ۔

تشریح : دا دَ خلقو خبرے دی، په صحیح روایت کښې دده څه ذکر نشته، او کچرته وے، نو الله به په قرآن کریم کښې دَ دلیل په ځائے ذکر کړے وے ۔ لکه څرنګه ئے چه نور دلیلونه ذکر کړی دی۔

۵۶ – وَمِنْ هٰذَا اَنَّ الْاَرْضَ عَلٰى صَخْرَةٍ وَ الصَّخْرَةُ عَلٰى قَرْنِ الثَّوْرِ فَاِذَا حَرَّكَ الثَّوْرُ قَرْنَهُ تَحَرَّكَتِ الصَّخْرَةُ.

ترجمه : دا هم بے بنیاده حدیث دے چه زمکه دَ غوئی په خکر تینګه ده، او زلزله دَ هغهٔ خکر دَ وجے نه کیږی۔

تشریح : دا دَ بکواسیانو او قیصه ګو مُلیانو واعظانو قیصے دی په حدیث کښې ورله هیڅ اصل نشته۔بلکه الله تعالیٰ په قرآن کښې وائی چه آسمان او زمکه زما په لاس

کښې دی۔ نور چا ته مے څه پکښې نهٔ دی ورکړی۔ یعنی اختیارات مے چاته نهٔ دی سپارلی ۔دے مخلوق دَ الله هر صفت بل چا ته ورکړو تردے چه غوئے ئے دَ الله سره شریک کړو ۔لکه یهودیان او هندوان داسے کوی۔ دا روایت هم کوم یهودی یا هندو دَ ځانه جوړ کړے دے۔

۵۷ – حَدِيْثُ : مِقْدَارِ الدُّنْيَا وَ اَنَّهَا سَبْعَةُ آلَافِ سَنَةٍ.

ترجمه : دا حدیث بے بنیاده او دَ ځانه جوړ شوے دے چه دَ دنیا عمر اووه زره کاله دے۔

تشریح : دا روایت یهودیانو جوړ کړیدے ۔ځکه ابن قیمؒ فرمائی چه مونږ په اووهٔ زرم کال کښې یو، پس هر چاته به داپته ولګی چه قیامت ته دوه سوه یو پنځوس (۲۵۱) کاله پاتے دی ۔او زهٔ وائی چه په اووم زرم کال باندے نهه کم څلور سوه کاله زیات اوشو۔ نو قیامت خو تراوسه رانغے۔ نو معلومه شوه چه دا روایت غلط دے۔

لیکن یاد ساتئ ! دَ قیامت علامات موجود شوی دی بیا ابن قیمؒ او ملاعلی قاریؒ فرمائی، چه بعض جاهلان وائی چه نبی ﷺ ته دَ قیامت علم وو۔ لیکن تواضعًا ئے وئیلی دی چه ماته پته نشته دَ قیامت، دا دروغ دی۔ او

پیغمبر ﷺ چرته دروغ نهٔ وائی - او دروغو ته څوک تواضع نه وائی- دَ قیامت علم صرف یو الله سره دے-

۵۸- وَ مِنْهَا صَلَوَاتُ الْاَيَّامِ وَ اللَّيَالِیْ كَصَلٰوةِ يَوْمِ الْاَحَدِ وَلَيْلَةِ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمِ الْاِثْنَيْنِ وَلَيْلَةِ الثُّلٰثَاءِ وَيَوْمِهَا وَلَيْلَةِ الْاَرْبَعَاءِ وَيَوْمِ الْخَمِيْسِ وَلَيْلَةِ الْجُمُعَةِ وَيَوْمِهَا اِلٰى آخِرِ الْاُسْبُوْعِ.

ترجمه: دَ شپو او دَ ورځو دَ نفلونو په باره کښ بعض خلقو څه حدیثونه جوړ کړی دی- مثلا دَ خالی په ورځ دَ نفلونو، دَ ګل په شپه او ورځ کښ دَ نفلونو، دَ منګل (سے شنبے) په شپے او ددے په ورځ کښ دَ نفلونو، دَ چارشنبے په شپه او دَ زیارت په ورځ او دَ جُمعے په شپه او ورځ کښ دَ نفلونو دَ فضیلت په باره کښ کوم فضائل راغلی دی- چه چا دا نفل اوکړل نودومره ثواب به ئے وشی-

دا ټول موضوعی او دَ ځانه جوړ شوی روایتونه دی-په هیڅ صحیح حدیث کښ ددے ثبوت نشته-

۵۹- صَلٰوةُ الرَّغَائِبِ وَصَلٰوةُ رَجَبَ وَصَوْمُهَا.

ترجمه: مونځ دَ رغائب بدعت دے او مونځ دَ رجب او دارنګه دَ رجب دَ روژے په باره کښ حدیث نشته-

تشریح: مونځ دَ رغائب دا پخوا یو مونځ جوړ شوے

وو- خو علماء هغے ته بدعت وائی (ځکه چه دَ رسول الله ﷺ نه نهٔ دے ثابت) نو خلق ترے منع شول - که څوک اووائی چه مونځ خو عبادت دے دا چا منع کړے دے- څومره چه کوی، او څنګه ئے چه کوی اختیار دے ؟

نو مونږ وایو: مونځ عبادت دے -او عبادت به مونږ دَ رسول الله ﷺ نه زده کوو- نو هغه چه چرته کړے وی، او اجازت ئے ورکړے وی-نو هغه مونځ به عبادت وی، او کوم مونځ چه رسول الله ﷺ نه دے کړے، او نه ئے پرے امر کړے وی، هغه بدعت دے-

شیخ عبد القادر جیلانیؒ په الغنیه کښ ډیرے روژے او مونځونه دَ رجب بیان کړی دی - لیکن هغه غلط او باطل حدیثونه دی- هغه چونکه صوفیانو ته مائل وی- او صوفیان دَ ضعیفو حدیثونو په باره کښ تحقیق نهٔ کوی-

۶۰- كُلُّ صَلٰوةٍ طَرِيْقُهَا يُخَالِفُ هٰذِهِ الصَّلَوَاتِ الْمَعْرُوْفَةِ اِلَّا التَّسْبِيْحُ وَصَلٰوةِ الْحَاجَةِ فَبَاطِلٌ.

ترجمه: هر هغه مونځ چه هغه ددے مشهورو مونځونو نه خلاف وی، سیوا دَ صلوة تسبیح او صلوة حاجت نه، نو هغه به باطل وی-

ترجمه : دَ دالو، وریژو، کلولو (لوبیا، کُرخو) او بانجیانو په باره کښې راغلی حدیثونه ټول غلط دی۔

تشریح : دا قِسم حدیثونه خیټورو مُلیانو او بنی اسرائیلو جوړ کړی دی۔

۶۵ – مِنهَا ذِکْرُ فَضَائِلِ السُّوَرِ مِثْلُ مَا فَعَلَهُ فِیْ تَفْسِیْرِ الثَّعَالِبِیِّ وَکَشَّافِ الزِّمَخْشَرِیِّ.

ترجمه : دَ سورتونو دَ فضیلتونو په باره کښې احادیث باطل دی۔

تشریح : دَ بعض سورتونو فضیلت په احادیثو صحیحه ؤ کښې راغلے دے۔ لیکن تفسیر ثعلبی کښې او کشاف دَ زمخشری کښې څۀ احادیث دی چه په اول او آخر دَ سورة کښې ئے راوړی دی، هغه ټول موضوعي دی۔ دا قاعده یاده لره۔

۶۶– وَمِنَ الْقَوَاعِدِ الْکُلِّیَّةِ : اَنَّ نَقْلَ الْاَحَادِیْثِ النَّبَوِیَّةِ وَالْمَسَائِلِ الْفِقْهِیَّةِ وَالتَّفَاسِیْرِ الْقُرْآنِیَّةِ لَا یَجُوْزُ اِلَّا مِنَ الْکُتُبِ الْمُتَدَاوِلَةِ لِعَدَمِ الْاِعْتِمَادِ عَلٰی غَیْرِهَا مِنْ وَضْعِ الزَّنَادِقَةِ وَالْحَاقِ الْمَلَاحِدَةِ بِخِلَافِ الْکُتُبِ الْمَحْفُوْظَةِ.

ترجمه : دلته قاعده کلیه ده هغه دا چه حدیثونه او

مسئلې او تفسیر دَ آیتونو به دَ مشهورو کتابونو نه نقل کولې شی څکه چه په نورو کتابونو اعتماد نشته۔ شاید چه زندیقانو او ملحدینو چرته دس پکښې کړے وی څکه چه مشهور کتابونه خو دَ علماؤ یاد وی۔

تشریح : دا ډیره ښکلې قاعده ده ۔ مبتدعین اکثر خپل دلیلونه دَ داسے کتابونو نه پیش کوی چه هغه هیڅوك نۀ پیژنی ۔ لکه وائی چه (فتاوی نورالهدی) کښې لیکلی دی۔ (چلپی) کښې ئے لیکلی دی ۔ (درة الناصحین) کښې (مواعظ شریف) کښې ئے لیکلی دی۔ (لمعات شریف دمشکوة شریف) یوه غیر مستند غوندے شرح ده۔

۶۷– اَحَادِیْثُ الْعَقْلِ کُلُّهَا بَاطِلَةٌ :

ترجمه : دَ عقل په باره کښې راغلی حدیثونه ټول باطل دی۔

تشریح : لکه خلق وائی اول الله تعالی عقل پیدا کړو بیا فلانکے شے۔ حال دا دے چه صحیح حدیث کښې داسے دی چه اول الله قلم پیدا کړے دے ۔(مشکوة شریف)۔

۶۸– قَالَ عَلَیْهِ السَّلَامُ لَیْسَ لِفَاسِقٍ غِیْبَةٌ . مَوْضُوْعٌ.

ترجمه : نبی ﷺ فرمائی : دَ فاسق سړی غیبت جائز

دے۔

تشریح : علماء وائی چه دا خبره مطلقا نهٔ ده، بلکه دَ هغه سړی غیبت منع نهٔ دے چه ښکاره یو کار کوی۔ او ته ورله هغه ذکرکړے۔لکه یو سړے ډیره خروی، ته ووایه چه فلانکے خو ډیره خروی۔نو دا ناروا نهٔ دی او نور غیبتونه حرام دی اکثر خلق په دے وخت کښې په دے مرض کښې اخته دی۔او په دلیل کښې دا حدیث ذکر کوی، حالانکه دا حدیث ثابت نهٔ دے۔نو ددینه ځان ساتل پکاردی۔

٦٩– قَالَ ﷺ : اَنَا مَدِيْنَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا.

ترجمه : نبی ﷺ فرمائی چه ځه دَ علم ښاریم او علیؓ ئے دروازه ده۔

تشریح : دا حدیث باطل دے او شیعه گانو جوړکړے دے۔یحیی بن معینؒ او ابو حاتمؒ ورته دروغژن حدیث وئیلی دی۔

٧٠– اِنَّ عَبْدَ الرَّحْمٰنَ بْنَ عَوْفٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَبْوًا.

ترجمه : عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه به دَ ډیرمال په وجه جنت ته په خړپوسو خړپوسو ځی۔

تشریح : دا حدیث بالکل غلط دے۔ بلکه هغه به

عشره مبشره صحابهٔ کښې دے۔دَ هغه ډیر فضیلتونه دی۔هغه خو اکثرمال دَ الله جل جلاله په لاره کښې لګولے وو۔

دا حدیث ما ځکه په دے کتاب کښې اولیکهٔ، چه مولانا زکریا په خپل کتاب (فضائل صدقات) کښې راوړے دے۔او هغه په ټوله دنیا کښې خوریږی۔

حالانکه مولانا زکریا (دَ مروجه تبلیغ مشر) له پکار وو، چه ددے قِسم بے بنیاده حدیثونو نه ئے ځان ساتلے وے، او امت ته ئے صحیح حدیثونه پیش کړی وی۔ حالانکه په (فضائل اعمال) او (فضائل صدقات) کښې ډیرے بے بنیاده، ضعیف او منکرت حدیثونه او دَ شریعت خلاف خبرے لیکلے شوی دی۔ چه په دے باندے امت گمراه کیږی۔

نو دَ داسے قسم روایتونونه ځان ساتل پکاردی۔

٧١– ثَلَاثَةٌ تَزِيْدُ فِى الْبَصَرِ النَّظْرَةُ اِلَى الْخُضْرَةِ وَالْمَاءِ الْجَارِىْ وَالْوَجْهِ الْحَسَنِ .لَمْ يَقُلْهُ الرَّسُوْلُ ﷺ.

ترجمه : دَ نبی ﷺ ارشاد دے چه درے خیزونه نظر تیزوی۔شنوبوټوته کتل، روانو اوبوته کتل، او ښائسته مخ ته۔

تشریح : دا دَ نبی ﷺ ارشاد نه دے، بلکه دا قسم
خبرے دَ طبیبانو او تجربه کارو خلقو دی۔

دا حدیث دَ خلقو په خوله کښ ډیرمشهوردے ځکه ما
تنبیه ورکړه چه رسول الله ﷺ ته دَ بکواس اوبے فائدے
خبرے نسبت کول سخته گناه او غلط کار دے۔

۷۲- مَنِ اشْتَرَى دِيْكًا اَبْيَضَ لَمْ يَقْرَبْهُ شَيْطٰنٌ وَلَا سِحْرٌ.

ترجمه : چاچه سپین چرگ واخسته، نوشیطان او
جادو به ورته نه نزدے کیږی۔

تشریح : دا چا هسے دَ گپ خبره کړے ده۔ رسول الله
ﷺ ددے قِسم خبرو نه بیزاره دے۔ بلکه علماء وائی چه د
چرگ په فضیلت کښ سوا دَ یو حدیث نه هیڅ نه دی
ثابت، او هغه یو حدیث دادے : (چه دَ چرگ آواز واورئ نو د
الله تعالی نه دَ هغهٔ دَ فضل سوال کوئ)۔

ددے یو حدیث نه علاوه چه څوك دَ چرگ په باره هر
قِسم روایت بیانوی، نو هغه به غلط وی۔

۷۳- كُلُّ حَدِيْثٍ فِيْ ذَمِّ الْوَلِيْدِ وَمَرْوَانَ بْنِ الْحَكَمِ فَهُوَ
بَاطِلٌ.

ترجمه : هر هغه حدیث چه په مذمت او بدئ دَ ولید

او دَ مروان کښ وی، نو هغه به باطل وی۔

تشریح : بعضِ خلق وائی چه ولید دَ فرعون نوم
رو۔نو دا ایخودل گناه ده ۔دا خبره بے بنیاده ده۔ دارنگه هغه
خلق چه دَ صحابه ؤ دشمنان دی هغوی دَ مروان پسے ډیرے
خبرے جوړے کړیدی۔ لیکن هر تاریخ کښ غلطی
اوتعصب شته ۔یو درے تاریخونه دی چه هغه ډیر ښه دی۔

۱- العواصم من القواصم۔

۲- منهاج السنة النبوية۔

۳- تاریخ الطبری۔

۷۴- كُلُّ حَدِيْثٍ فِيْ ذَمِّ يَزِيْدَ وَمُعَاوِيَةَ فَهُوَ بَاطِلٌ.

ترجمه : هر هغه حدیث چه په ذم او بدئ دَ معاویه
اویزید کښ وی هغه به باطل وی۔

تشریح : معاویه رضی الله عنه دَ رسول الله ﷺ جلیل
القدر صحابی دے او دا صحابیؓ دَ شیعه گانو او روافضو
دشمن دے۔

اویزید دَ معاویه رضی الله عنه ځوئے دے۔

په بعضِ اهلِ سنتو مسلمانانو کښ هم دَ شیعه گانو
عادت راغلے دے، هغه دا چه خپلو بچوله معاویه او یزید

نوم نهٔ ږدی، ددے نه سخت نفرت کوی۔ بلکه دا دَ دوئ په نیز کنځل وی۔ چه دَ یزید ځویه۔

٧٥- كُلُّ حَدِيثٍ فِيْ ذَمِّ اَبِيْ مُوْسَى الْاَشْعَرِيِّ وَعَمْرِو بْنِ الْعَاصِ فَهُوَ بَاطِلٌ بِلَا شَكٍّ لِجَلَالَةِ قَدْرِهِمَا .

ترجمه : هر هغه حدیث چه دَ ابو موسی الاشعریؓ او عمرو بن العاصؓ دَ مذمت او بدئ په باره کښ وی نو هغه به باطل وی۔ ځکه چه دا صحابه کرام رضی اللهعنهم لوئ شان لری۔ او دَ صحابهٔ دشمنان ډیردی، ځکه میوه داره ونه خلق په ګټو ولی۔

٧٦- قَالَ عُمَرُ : اَمَا وَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُ اَنَّكَ حَجَرٌ وَلَوْلَا اَنِّيْ رَاَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ ﷺ يُقَبِّلُكَ مَاقَبَّلْتُكَ، وَفِيْ رِوَايَةٍ اِنَّكَ حَجَرٌ لَا تَنْفَعُ وَلَا تَضُرُّ.(متفق علیه)

ترجمه : د عمرؓ حجراسود خکل کړو۔او دائے وفرمایل چه ماته پته ده چه ته کانړے ئے۔نه چاته فائده ورکولے شے اونه نقصان ۔لیکن د رسول الله ﷺ عمل دے ځکه ما اوکړو۔

تشریح : دَ عمرؓ دا خبره ددے دپاره کړے وه په موسم د حج کښ چه خلقو کښ دَ شرك عقیده خوره نشی په سبب

دَحجراسود سره۔ ځکه چه خلق به وائی چه حجراسود ښکلول جائزدی ۔ نو مونږ به دَ باباګانو ګټے او جاروګانے په ځان راکاږو۔ نو عمر رضی الله عنه دَ خلقو دا غلط ګمان ختم کړو۔ دا صحیح روایت دے تردے ځائے پورے۔

ددے نه روستو چا غلطه خبره دَ ځانه ورسره یو ځائے کړے ده۔ چه هر کله عمر رضی الله عنه مذکوره خبره اوکړه، نو علیؓ عمرؓ ته جواب ورکړو۔ او وے فرمایل چه ولے حجراسود ضرر اونفع نشی ورکولے ؟ دا به قیامت کښ راشی اوګواهی به ورکوی په هغه کسانو چاچه ښکل کړے وی۔

دا روستنئ خبره دَ علیؓ موضوعی ده، مشرکانو دَ خپل شرك ثابتولو دپاره ځان ته لاره پرانستے ده۔

مطلب دا چه علی رضی الله عنه ته چه چا دغه خبره منسوب کړے دے، نو دا نسبت هغهٔ ته کول غلط دی، هغهٔ نه دغه جُمله نهٔ ثابته۔

وما علینا الا البلاغ

کتبه ابو محمد امین الله البشاوری۔

OOOOO

ضمیمه

دے ځائے پورے رساله (موضوعی حدیثونه) سره دَ ترجمے او تشریح نه پوره شو۔

دَ فائدے دَ زیاتوالی دپاره دَ شیخ ابو محمد امین الله البشاوری حفظه الله په تصحیح او نظر ثانی سره ددے تکمیل او اضافه کیږی، او دَ موضوعی حدیثونو تعداد سلو (۱۰۰) پورے رسیږی۔

اضافه از

ابو سلمان حضرت محمد غفر الله له

OOOOO

۷۷ – **اَنَا خَاتَمُ النَّبِیّیْنَ، لَا نَبِیَّ بَعْدِیْ، اِلَّا اَنْ یَّشَاءَ اللهُ.**

ترجمه : زهٔ دَ ټولو انبیاؤ نه آخری نبی یم، مانه پس بل پیغمبر نشته، مگر که الله ئے اوغواړی۔

تشریح : دا حدیث چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔ ځکه په دے کښې دا خبره کول چه (که الله اوغواړی) دَ ختمِ نبوت دَ عقیدے خلاف خبره ده۔ دَ تمام امت په دے اتفاق دے چه دَ نبی کریم ﷺ نه روستو بل هیڅ نبی نهٔ راځی۔ الله تعالیٰ په دهٔ باندے دَ انبیاء کرامو سلسله بنده کړے ده۔ مذکوره حدیث دَ استثناء په لحاظ سره دَ ځانه جوړ شوے دے۔ او صرف دا الفاظ ثابت دی چه (انا خاتم النبیین، لا نبی بعدی)۔ لیکن ددے نه پس الفاظ ثابت نهٔ دی۔ بلکه چا دَ ځانه جوړ کړی دی۔

امام سیوطیؒ فرمائی : دا استثناء موضوع ده۔ امام شوکانیؒ فرمائی : دا استثناء کوم زندیق دَ ځانه جوړه کړیده۔

(الموضوعات لابن الجوزی : ۲۷۹/۱، الفوائد المجموعة، ص : ۳۲۰، للشوکانی).

٧٨ – مَنْ عَشِقَ فَعَفَّ فَكَتَمَ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيْدًا.

ترجمه : څوك چه عاشق شو او ځان ئې پاكدامن اوساتهٔ او عشق ئې پټ كړو او مړ شو، نو دے شهيد دے۔

تشريح : دا حديث بے بنياده دے۔ ځكه ددے حديث نه دَ عشق فضيلت معلوميږي حالانكه عشق يوه بيماري ده۔ ددے خبرے نسبت رسول الله ﷺ ته كول جائز نهٔ دي۔

(ضعيف الجامع الصغير : ٥٦٩٧).

٧٩ – مَنْ قَلَّدَ عَالِمًا لَقِيَ اللهَ سَالِمًا.

ترجمه : چا چه دَ يو عالم تقليد اوكړو، نو الله سره به روغ رمټ ملاؤ شي۔

تشريح : دا حديث بے بنياده دے۔

(السلسلة الضعيفة : ٥٥١)

او دا هغه چا جوړ كړے دے چه هغه دَ دليل دشمنان دي۔ ځكه چه په دين كښې دَ تقليد نه منع راغلے ده۔ تقليد وئيلے كيږي دَ چا بے دليله پيروي كول۔ تقليد تيارهٔ ده او دَ دليل رڼړا ده۔ نو دَ رڼړا په ځائے دَ تيارے فضيلت څنګه بيان كړے شي ؟

او دا حديث كوم مقلد په رسول الله ﷺ باندے په

دروغه جوړ كړے دے او دَ خپل خود ساخته تقليد دَ اثبات دپاره ئې دا حديث نبي كريم ﷺ ته منسوب كړے دے۔

٨٠ – عَلَيْكُمْ بِلِبَاسِ الصُّوْفِ تَجِدُوْا حَلَاوَةَ الْإِيْمَانِ فِيْ قُلُوْبِكُمْ.

ترجمه : تاسو وړينه جامه آغوندئ نو دَ ايمان خوند به په خپلو زړونو كښې بيامومئ۔

تشريح : دَ انسان دپاره شريعت هر قِسم جامه آغوستل جائز كړي دي۔ دا حديث دَ ځانه جوړ شوے دے۔ دَ ايمان خوند چه انسان مومي نو هغه په باطني او ظاهري اعمالو پورے آړه لري۔ په يو خاص لباس او جامے آغوستلو سره نهٔ په ايمان كښې زياتے راځي او نهٔ كمے۔ دے حديث ته امام ابن الجوزيؒ، شيخ البانيؒ، امام سيوطيؒ او علامه شوكانيؒ موضوع او دَ ځانه جوړ شوے وئيلي دي۔

(ضعيف الجامع الصغير : ٣٧٩٠، الموضوعات لابن الجوزي ٤٨/٣، اللآلي المصنوعة ٢٢٣/٢، الفوائد المجموعة : ١٩٢/١).

٨١ – لِكُلِّ شَيْءٍ أُسٌّ وَأُسُّ الْإِيْمَانِ الْوَرَعُ.

ترجمه : دَ هر يو شي دپاره بنياد وي او دَ ايمان بنياد پرهيزګاري ده۔

تشریح : په دې کښې هیڅ شك نشته چه وَرع (دَ حرامو نه ځان ساتل او پرهیزګاری اختیارول) دَ مؤمن صفت او لوئې فضیلت دې. لیکن ددې په فضیلت کښې دا مذکوره حدیث چا دَ ځانه جوړ کړې دې. نبی ﷺ ته ددې نسبت کول جائز نۀ دی.

(موضوع : السلسلة الضعيفة ١٩١٣، ضعيف الجامع الصغير: ٤٧١٩).

٨٢ – لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مُسْتَكْمِلِ الْاِيْمَانِ مَنْ لَمْ يَعُدَّ الْبَلَاءَ نِعْمَةً وَالرَّخَاءَ مُصِيْبَةً.

ترجمه : هغه خوك پوره مؤمن نۀ دې چه آزمایشت نعمت اونۀ ګنړی او فراخی او خوشحالی مصیبت اونۀ ګنړی.

تشریح : دا حدیث هم چا دَ ځانه جوړ کړې دې.

(موضوع : ضعيف الجامع الصغير : ٤٨٨٧، السلسلة الضعيفة: ٤٣٧٤).

او ددې حدیث مضمون دَ صحیح احادیثو خلاف هم دې. ځکه صحیح احادیثو کښې دَ مؤمن صفت دا خودلې شوې دې، چه که دۀ ته مصیبت اورسی نو صبر کوی،

او که خوشحالی فراخی ورته اورسی نو شکر کوی او دَ الله حمد او ثناء وائی. په نعمت باندې چه شکر اوکړې نو الله تعالیٰ ورله په دغه نعمت کښې نوره اضافه کوی. پاتې شوه دا خبره چه انسان دَ الله تعالیٰ دَ طرفه فراخی او خوشحالی مصیبت اوګنړی نو ګویا دا دَ الله دَ نعمتونو ناشکری ده. دې وجې نه دا حدیث دَ لفظ او معنیٰ دواړو په لحاظ صحیح نۀ دې، بلکه دَ ځانه جوړ شوې دې.

٨٣ – اَلْاِيْمَانُ لَا يَزِيْدُ وَلَا يَنْقُصُ.

ترجمه : ایمان کښې نۀ زیاتې راځی اونۀ کمې.

تشریح : امام ابن الجوزیؒ فرمائی : دا حدیث چا دَ ځانه جوړ کړې دې. دارنګه امام سیوطیؒ فرمائی چه دا حدیث احمد بن عبد الله الشيبانی (نومې راوی) دَ ځانه جوړ کړې دې.

(الموضوعات لابن الجوزیؒ ١/١٣٢، اللآلی المصنوعة : ١/٤٢).

او دا منکرت حدیث دَ قرآن نه هم خلاف دې. ځکه دَ قرآن کریم نه ثابته ده چه په ایمان کښې زیاتې راځی. او په کوم شئ کښې چه زیاتې راځی نو په هغې کښې کمې هم

راځی۔ داسے معلومیږی چه دا حدیث مرجئه (گمراه) فرقے دَ خپل مذهب دَ تائید دپاره جوړ کړے دے۔ ځکه دَ مُرجئه فرقے مذهب دادے چه په ایمان کښې نهٔ زیاتے راځی او نهٔ کمے۔ دَ دویٔ مقصد دَ عمل صالح قیمت کمول دی۔ او دَ اهل السنت والجماعت عقیده داده چه ایمان کښې زیاتے او کمے دواړه راتلے شی۔ قرآن کښې الله فرمائی: ﴿ زادتهم ایمانا ﴾ (دا آیتونه دَ مؤمنانو ایمان زیاتوی)۔

دارنګه دا راتلونکے حدیث:

۸۴ – اَلْاِيْمَانُ مُثْبَتٌ فِي الْقَلْبِ كَالْجِبَالِ الرَّوَاسِيْ وَزِيَادَتُهُ وَنُقْصَانُهُ كُفْرٌ.

ترجمه: ایمان په زړهٔ کښې لکه دَ مضبوطو غرونو غوندے پروت وی، ددے زیاتیدل او کمیدل کفر دے۔

تشریح: دا حدیث هم چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔ او په دے سره ئے دَ قرآن خلاف کړے دے۔

(موضوع: السلسلة الضعيفة: ٤٦٤).

۸۵ – مَنْ قَالَ: اَنَا مُؤْمِنٌ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ فَلَيْسَ لَهُ فِي الْاِسْلَامِ نَصِيْبٌ.

ترجمه: چا چه داسے اووئیل چه زهٔ ان شاء الله مؤمن

یم، نو په اسلام کښې ددهٔ هیڅ حصه نشته۔

تشریح: یعنی چه څوک په ایمان کښې استثناء اوکړی (ان شاء الله اووائی) نو دا کافر دے۔

دا حدیث ابن تیم راوی دَ ځانه جوړ کړے دے۔ او دا هیڅ اصل او بنیاد نهٔ لری۔

(الموضوعات لابن الجوزی: ١/١٣٥، اللألی المصنوعة: ١/٤٤، الفوائد المجموعة للشوکانی: ١/٤٥٣).

حالانکه ان شاء الله دَ تبرك دپاره ده او یا دَ راتلونکے وخت دپاره ده۔ په ایمان کښې ان شاء الله وئیل دَ بعضِ صحابوؓ نه هم ثابته ده۔ هیڅ باك نهٔ لری۔

۸٦ – اَلْقَلْبُ بَيْتُ الرَّبِّ.

ترجمه: زړهٔ دَ الله تعالیٰ کور دے۔

تشریح: امام ابن تیمیهؒ فرمائی: دا دَ نبی کریم ﷺ خبره نهٔ ده۔ امام زرکشیؒ، امام سخاویؒ او امام شوکانیؒ فرمائی: ددے هیڅ اصل او بنیاد نشته۔

(المصنوع فی معرفة الحدیث الموضوع ص: ١٣١، المقاصد الحسنة ص: ٤٩٢، الفوائد المجموعة ص: ١٠٢).

دا حدیث کوم صوفی او پیر جوړ کړے دے۔

٨٧ – لَوْلَا النِّسَاءُ لَعُبِدَ اللهُ حَقًّا.

ترجمه : كه ښځے نهٔ وے نو دَ الله تعالیٰ عبادت به په حقه سره خامخا كيدلے۔

تشريح : امام ابن الجوزیؒ فرمائی : ددے حديث هيڅ اصل او بنياد نشته۔ امام شوكانیؒ فرمائی : ددے په سند كښ دوه متروك (پريخودلے شوی) راويان او يو منكر راوی دے۔ امام ابن عدیؒ فرمائی : دا حديث منكر دے۔

(الموضوعات لابن الجوزی : ٢/٢٥٥، الفوائد المجموعة ص ١٩٩، اللآلی المصنوعة : ٢/١٣٤).

او ددے منكرت حديث معنیٰ دَ قرآن او صحيح احاديثو خلاف هم ده۔ ځكه چه په دے حديث كښ زنانه عذاب ګنړلے شوی دی، حالانكه په قرآن او صحيح احاديثو كښ دَ زنانو وجود رحمت او نعمت ښودلے شوے۔

٨٨ – مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ كُلَّ جُمُعَةٍ فَقَرَأَ عِنْدَهُمَا يٰسٓ غُفِرَ لَهُ بِعَدَدِ كُلِّ آيَةٍ أَوْ حَرْفٍ.

ترجمه : چاچه دَ هرے جُمعے په ورځ دَ خپل مور پلار دَ قبرونو زيارت اوكړو، او دَ هغویٔ دَ قبرونو په خوا كښ ئے سورتِ يٰسين اولوستهٔ نو دهٔ ته به دَ هريو آيت او حرف په

اندازه مغفرت اوكړے شی۔

تشريح : دَ قبرونو زيارت له تلل مسنون دی۔ ليكن دا حديث چا دَ ځانه جوړ كړے دے۔ په دے كښ دَ قبر په خوا كښ دَ سورتِ ياسين لوستلو ذكر دے۔ حالانكه په مقبره كښ دَ قرآن لوستلو نه منع راغلے ده۔ دَ نبی كريم ﷺ او دَ صحابه كرامو نه هيچرته دا ثابته نهٔ ده چه هغویٔ په مقبره كښ كوم مړی ته تلاوت كړے وی۔ نو دَ ځانه دين جوړول جائز نهٔ دی، بلكه لوئے جُرم دے۔

(موضوع : السلسلة الضعيفة : ٥٠).

٨٩ – أَرْبَعٌ لَايُشْبِعْنَ مِنْ أَرْبَعٍ : عَيْنٌ مِنْ نَظَرٍ، وَأَرْضٌ مِنْ مَطَرٍ، وَأُنْثىٰ مِنْ ذَكَرٍ، وَعَالِمٌ مِنْ عِلْمٍ.

ترجمه : څلور څيزونه دَ څلور څيزونو نه نهٔ مړيږی : سترګه دَ كتلو نه، زمكه دَ بارانه نه، ښځه دَ سړی نه، او عالم دَ علم نه.

تشريح : امام سخاویؒ فرمائی : ددے حديث په سند كښ داسے راويان راغلی دی چه هغویٔ به دَ ځانه دروغژن حديثونه جوړول۔ شيخ البانیؒ هم دا حديث په دروغژنو حديثونو كښ ذكر كړے دے۔ دا دَ رسول الله ﷺ خبره نهٔ

دہ۔

(الموضوعات : ۱/۲۳۵، المقاصد الحسنة : ۹۸، ضعیف الجامع : ۷۶۳).

۹۰ – مِدَادُ الْعُلَمَاءِ أَفْضَلُ مِنْ دَمِ الشُّهَدَاءِ.

ترجمه : دَ علماؤ سیاهی دَ شهیدانو دَ وینے نه بهتره دہ۔

تشریح : په دے کښې هیڅ شك نشته چه دَ الله په نیز حق پرست علماء چه دَ قرآن او حدیث متبعین وی، ډیر زیات فضیلت او غوره والے لری، لیکن رسول الله ﷺ ته ددے مذکوره خبرے نسبت کول صحیح نهٔ دی۔ امام سیوطیؒ نقل کړی دی چه خطیب بغدادیؒ دے حدیث ته دروغژن حدیث وئیلے دے۔

شیخ حُوتؒ فرمائی چه ددے په سند کښې محمد بن جعفر راوی باندے دَ حدیث جوړولو تور لګیدلے دے۔ شیخ البانیؒ هم دے حدیث ته موضوع (منګړت) وئیلے دے۔

(الدرر المنتثرة، ص : ۱۷، أسنی المطالب، ص : ۲۵۴، السلسلة الضعیفة : ۴۸۳۲).

۹۱ – اِنَّمَا تَكُوْنُ بَعْدِیْ رُوَاةٌ یَرْوُوْنَ عَنِّیْ الْحَدِیْثَ فَأَعْرِضُوْا

حَدِیْثَهُمْ عَلَى الْقُرْآنِ فَمَا وَافَقَ الْقُرْآنَ فَخُذُوْا بِهِ وَمَا لَمْ یُوَافِقِ الْقُرْآنَ فَلَاتَأْخُذُوْا بِهِ.

ترجمه : بیشکه مانه پس به څهٔ داسے خلق وی چه مانه به حدیثونه روایت کوی، تاسو دَ هغوئ روایت کړی حدیثونه په قرآن باندے پیش کړئ۔ کوم حدیثونه چه دَ قرآن موافق وی هغه قبول کړئ، او کوم حدیثونه چه دَ قرآن خلاف وی، هغه مهٔ قبلوئ۔

تشریح : شیخ معلمیؒ نقل کړی دی چه محدثینوؒ دے حدیث ته موضوع (منګړت) وئیلی دی۔

(الأنوار الکاشفة ص : ۲۶۰، السلسلة الضعیفة : ۱۰۸۷).

دا خبره یاده لرل پکار دی چه اسلامی دین دَ دوه څیزونو نه جوړ شوے دے۔

(۱) قرآن (۲) صحیح حدیثونه۔

قرآن کریم مستقل دلیل دے او سُنتِ رسول ﷺ مستقل دلیل دے۔ دارنګه دا خبره هم یادول پکار دی چه هیڅ کله صحیح حدیث دَ قرآن کریم خلاف نهٔ راځی۔ که چاته خلاف معلوم شی نو دا به دَ هغهٔ کم علمی او کم فهمی وی۔

دے وجے نه مذکوره حدیث کښ چه کوم مضمون بیان شوے، نو دا صحیح نۀ دے۔ ځکه هر کله چه حدیث مستقل دلیل دے، نو بیا په قرآن باندے دَ هغے دَ پیش کولو څۀ معنیٰ ده ؟

نبی کریم ﷺ فرمائی :

اَلا اِنِّیۡ اُوۡتِیۡتُ الۡکِتَابَ وَمِثۡلَهٗ مَعَهٗ.

(صحیح ابن ماجه، صحیح ابی داود).

(خبردار ! ماته قرآن راکړے شوے دے او ددے پشان ددے سره یو بل شے یعنی حدیث هم راکړے شوے دے)۔

قرآن کریم وحی جلی ده، او حدیث وحی خفی ده۔ دواړه دَ الله د طرفه دی۔ دے وجے نه صحیح حدیث دَ قرآن خلاف هیڅ کله نۀ راځی، هاؤ ضعیف او منګړت حدیثونه دَ قرآن خلاف راتلے شی۔

۹۲ – اِنَّ رَسُوۡلَ اللّٰهِ ﷺ لَمۡ یَکُنۡ یُرٰی لَهٗ ظِلٌّ فِیۡ شَمۡسٍ وَّلَا قَمَرٍ.

ترجمه : دَ رسول الله ﷺ دپاره نۀ په نمر کښ سورے لیدل کیدۀ او نۀ په سپوږمۍ کښ۔

تشریح : دا حدیث چا دَ ځان جوړ کړے دے۔

(مناهل الصفاء فی تخریج أحادیث الشفاء ص : ۷).

په دے حدیث باندے بریلیانو استدلال کړے دے چه نبی کریم ﷺ بشر نۀ وو ځکه چه دَ هغۀ سورے نۀ لیدل کیدۀ۔ لیکن دا حدیث چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔ نو ددے نه استدلال کول هم غلط دی۔ او دَ بریلیانو ټولے عقیدے په خوبونو، بے سنده واقعاتو او منګړتو حدیثونو بناء دی۔ حالانکه دَ نبی کریم ﷺ بشریت او انسانیت په قرآن کریم او صحیح احادیثو او په اجماع دَ امت سره ثابت دے۔

الله تعالیٰ فرمائی : ﴿ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثۡلُکُمۡ یُوۡحٰی اِلَیَّ ﴾۔ (بیشکه زۀ خو ستاسو پشان یو انسان یم چه وحی راته کیږی)۔ او حدیث کښ دی، عائشه رضی الله عنها فرمائی : کان بشرا من البشر۔

(نبی کریم ﷺ دَ انسانانو نه یو انسان وو)۔

دے وجے نه دَ نبی کریم ﷺ دَ بشریت او انسانیت نه انکار کولو ته علماؤ کفر وئیلی دی۔

۹۳ – رَأَیۡتُ رَبِّیۡ بِمِنیً عَلٰی جَمَلٍ عَلَیۡهِ جُبَّةٌ.

ترجمه : ما خپل رب په مِنیٰ کښ په یو اوښ سور اولیدلو چه چوغه ئے آغوستے وه۔

تشریح : دا منکرت او دَ ځانه جوړ شوے حدیث دے۔ او ددے حدیث معنیٰ هم غلطه ده ځکه چه دَ الله تعالیٰ په باره کښ دا قِسم الفاظ وئیل دَ هغهٔ سخته بے ادبی ده۔ الله تعالیٰ ددے هر څهٔ نه پاك او منزه دے۔ دَ هغهٔ شان ددے نه ډیر زیات اوچت دے۔ امام هرویؒ، علامه طاهر پتنیؒ، حافظ ابن عراقؒ اوشیخ البانیؒ ټولو دا حدیث منکرت ګنړلے۔

(المصنوع فی معرفة الحدیث الموضوع ص : ١٠٢، تذکرة الموضوعات ص : ١٢، تنزیه الشریعة المرفوعة : ١/١٥٢، السلسلة الضعیفة ٦٣٣٠).

٩٤ – اِذَا حُدِّثْتُمْ عَنِّیْ بِحَدِیْثٍ یُوَافِقُ الْحَقَّ فَخُذُوْا بِهٖ حَدَّثْتُ اَوْ لَمْ اُحَدِّثْ.

ترجمه : کله چه تاسو ته زما دَ طرف نه څوك حدیث بیان کړی او هغه دَ حق سره موافق وی، نو هغه قبول کړئ برابره خبره ده که هغه ما وئیلے وی او که نهٔ۔

تشریح : دا حدیث موضوعی او منکرت دے۔ علامه ابن جوزیؒ او علامه شوکانیؒ ورته موضوعی وئیلی دی۔

(الموضوعات : ١/٢٥٨، الفوائد المجموعة، ص : ٢٧٨،

کشف الخفاء : ١/٨٦، أسنی المطالب ص : ٤٠، اللآلی المصنوعة ١/١٩٥).

او ددے حدیث معنیٰ هم غلطه ده ځکه چه په دے کښ دَروغو حدیثونو جوړولو طرفته لاره هواره شوے ده۔ حالانکه که چا دَ ځانه یوه خبره اوکړه او هغه ئے نبی کریم ﷺ ته منسوب کړه، نو که هغه بظاهر صحیح هم وی، خو بیابه هم دغه خبره دروغژن حدیث ګنړلے کیږی۔ ځکه چه ددے خبرے نسبت نبی ﷺ ته کول غلط دی۔

نبی کریم ﷺ ته به صرف دَ هغه خبرو نسبت کولے شی، کومے خبرے چه هغوئ کړے وی۔ او دَ هغے صحیح سند معلوم وی۔ بے سنده او دَ ځانه جوړے شوے خبرے نبی کریم ﷺ ته منسوب کول سخت ترین جُرم دے۔

بلکه سره دَ علم نه دے کار کولو ته بعضِ علماء کفر هم وائی۔ نبی کریم ﷺ ته دَ یوے خبرے په منسوب کولو به دَ انتهائی احتیاط نه کار اخستل کیږی۔

خوك چه نبی ﷺ ته دَ یوے خبرے نسبت کوی، نو یا خو به خپله نبی ﷺ پورے خپل سند رسوی، او یا به په یو داسے کتاب حواله ورکوی چه هغه په مسلمانانو کښ

په صحت باندے مشهور وی۔ او یابه دَ حدیث دَ صحت یا ضعف درجه بیانوی۔

شاید چه په دے دروغژن حدیث باندے بعضِ خلق دهوکه شوی دی چه کومه خبره ورته بظاهر ښه ښکاره شی، نو په رسول الله ﷺ باندے ئے ور اوتپی۔ حالانکه هغهٔ نهٔ وی وئیلی۔ دیته موضوعی او منکرت حدیث وئیلے کیږی۔ په دے باب کښ دَ ډیر احتیاط نه کار اخستل پکار دی۔

۹۵ – اَلْعِلْمُ عِلْمَانِ : عِلْمُ الْأَبْدَانِ وَعِلْمُ الْأَدْيَانِ.

ترجمه : علمونه دوه قِسمه دی : جسمانی علم (طب وغیره) او دینی علم۔

تشریح : امام صغانیؒ، امام شوکانیؒ، امام هرویؒ او امام عجلونیؒ دا حدیث موضوع او منکرت گنړلے دے۔

(موضوعات للصغانی، ص : ۲، الفوائد المجموعة ص : ۲۸٤، المصنوع فی معرفة الحدیث الموضوع ص ۱۲۳، کشف الخفاء ۲/٦۸).

دا حدیث په دے وجه هم خطاء دے چه په دے کښ دے دواړو ته یو شان علمونه وئیلے شوی دی، حالانکه ددے

دواړو مرتبه دَ یو بل نه ډیره زیاته جدا ده ! اصلی علم خو دینی علم دے۔ او پاتے شو دنیوی علمونه نو دے ته معلومات وئیلے کیږی، علمونه ورته نهٔ وئیلے کیږی۔ خاصکر چه څوك دینی علم نهٔ لری او طب وغیره نور فنون ئے زده وی، نو دے هغه فضیلت نشی حاصلولے کوم چه دَ یو دینی عالم فضیلت دے۔ دا صرف په دے دنیا کښ کمال گنړلے کیږی۔ لیکن که یو انسان ته صرف علمِ طب زده وی او دَ شرعی علم نه بیخی ناخبره وی، نو دا دَ الله په نیز جاهل گنړلے کیږی۔ الله تعالیٰ فرمائی : ﴿ یعلمون ظاهرا من الحیاة الدنیا وهم عن الآخرة هم غافلون ﴾۔

(دا خلق دَ دنیا په ظاهری ژوندون باندے پو هیږی، او دوئ دَ آخرت نه غافله دی)۔

۹٦ – اَلْعِلْمُ فِی الصِّغَرِ كَالنَّقْشِ فِی الْحَجَرِ.

ترجمه : په ماشومام والی کښ علم حاصلول، په کاڼړی باندے دَ لیکلو پشان دی۔

تشریح : یعنی په ماشوم والی کښ علم حاصلول داسے مضبوط او پاخهٔ وی لکه دَ کاڼړی کرښه۔ کوم شے چه دَ ماشوم والی په زمانه کښ یاد شی، نو هغه دَ انسان نه

غالباً بیا نۀ هیریږی۔ امام ابن تیمیہؒ فرمائی : دا دَ نبی کریم ﷺ کلام نۀ دے۔ بلکه چا دَ ځانه جوړ کړے دے۔ هسے خپله تجربه ئے لیکلے ده۔ نو ددے حدیث نسبت نبی کریم ﷺ ته کول او دَ حدیث په شکل بیانول حرام دی۔

(منهاج السنة ٧/٥٢٦، اللآلی المصنوعة ١/١٧٨، الحد الحثیث فی بیان ما لیس بحدیث ص ١٤٧، کشف الخفاء ١/٣٦٢).

٩٧ – اَلسَّخِیُّ مِنِّیْ وَاَنَا مِنْهُ وَاِنِّیْ لَاَرْفَعُ عَنِ السَّخِیِّ عَذَابَ الْقَبْرِ.

ترجمه : سَخی مانه دے او زۀ دَ هغۀ نه یم (یعنی زمونږ دَ دواړو تعلق مضبوط دے) او زۀ دَ سَخی نه دَ قبر عذاب پورته کوم۔

تشریح : په دے کښ شك شبه نشته چه سخاوت ښۀ شے دے او شریعت دیته ترغیب ورکړے دے۔ لیکن رسول الله ﷺ ته ددے حدیث نسبت کول جائز نۀ دی۔ ځکه چه دا رسول الله ﷺ نۀ دے وئیلے۔ بے بنیاده حدیث دے۔ لکه څنګه چه علامه شوکانیؒ او علامه طاهر پټنیؒ وئیلی دی۔

(الفوائد المجموعة ص : ٨١، تذکرة الموضوعات ١/٦٣، تنزیه الشریعة ٢/١٧١).

دَ عذابِ قبر لرے کیدو دپاره نور شرعی اسباب شته دے چه کله هغه انسان اختیار کړی نو الله ته ئے دَ عذابِ قبر نه خلاصوی۔ چه ددے بیان په (الفوائد) کتاب کښ اوګورئ۔

٩٨ – تَوَسَّلُوْا بِجَاهِیْ، فَاِنَّ جَاهِیْ عِنْدَ اللهِ عَظِیْمٌ.

ترجمه : تاسو زما په مرتبه باندے وسیله نیسئ ځکه دَ الله په نیز زما لویه مرتبه ده۔

تشریح : شیخ الاسلام ابن تیمیہؒ او شیخ البانیؒ فرمائی چه ددے حدیث هیڅ بنیاد نشته۔

(اقتضاء الصراط المستقیم لابن تیمیة ٢١/٤١٥، السلسلة الضعیفة ٢٢).

لهذا دَ رسول الله ﷺ په جاه یا طفیل یا صدقه وغیره سره دعاء غوښتل بدعت دے۔ نبی کریم ﷺ په صحیح احادیثو کښ ددے هیچرته امر نۀ دے کړے۔ او دعاء عبادت دے، او دَ عبادت بنیاد په نقل باندے وی۔ او دا چرته نۀ دی نقل چه صحابه کرامؓ دَ نبی کریم ﷺ په جاه او مرتبه باندے دَ الله نه دعاء غوښتلے وی۔ که چرے دا کار جائز وے

نو خامخا به صحابه کرامؓ کړي وي۔

٩٩ – مَنْ نَامَ بَعْدَ الْعَصْرِ، فَاخْتُلِسَ عَقْلُهُ، فَلَا يَلُوْمَنَّ اِلَّا نَفْسَهُ.

ترجمه : څوك چه مازيګر نه پس اوده شو او ددهٔ عقل ختم شو نو دَ خپل نفس نه علاوه بل هيڅوك دے نهٔ ملامته کوی۔

تشريح : دے روايت ته امام ابن جوزیؒ، امام سيوطیؒ او امام ذهبیؒ ټولو منکرت او موضوع وئيلی دی۔

(الموضوعات لابن الجوزى ٦٩/٣، اللآلى المصنوعة ٢٧٩/٢، ترتيب الموضوعات ٨٣٩).

دے وجے نه مازيګر نه پس خوب کول منع نهٔ دی۔ او نهٔ پرے دَ انسان عقل خرابيږی۔

١٠٠ – اَصْحَابِیْ كَالنُّجُوْمِ بِاَيِّهِمُ اقْتَدَيْتُمْ اهْتَدَيْتُمْ.

ترجمه : زما صحابه دَ ستورو پشان دی، په دوئ کښ چه دَ هر چا پيروئ کوئ، هدايت به بيامومئ۔

تشريح : دا حديث په خلقو کښ ډير زيات مشهور دے، حالانکه دا دروغژن او باطل حديث دے۔ امام ابن حزمؒ او شيخ البانیؒ دے حديث ته دروغژن، باطل او منکرت وئيلی دی۔

(الاحكام فى أصول الاحكام : ٥/٦٤، السلسلة الضعيفة ٦٦، جامع بيان العلم وفضله ٢/٩١).

ددے حديث نسبت رسول الله ﷺ ته کول جائز نهٔ دی۔ دا حديث دَ سند، معنیٰ او عقل درے واړو په لحاظ سره ثابت نهٔ دے۔

تفصيل دپاره (فتاوى الدين الخالص اول جلد) اوګورئ۔

OOOOOO